

รายงานการวิจัย

เรื่อง
การเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ
สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน

**Comparative Study of Model and Information for Health Extension of
Local Mass Media in Northern and Northeastern Regions**

โดย
ลัดดา จิตตคุตตานนท์ และคณะ

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

2555

รหัสโครงการ มจ.1-54-053

รายงานการวิจัย

เรื่อง การเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ
สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน

**Comparative Study of Model and Information for Health Extension of
Local Mass Media in Northern and Northeastern Regions**

ได้รับการจัดสรรงบประมาณวิจัย ประจำปี 2554

จำนวน 166,000 บาท

หัวหน้าโครงการ นางสาวลัดดา จิตตุตตานนท์

ผู้ร่วมโครงการ นางสาวณัฐชา ภัทรผดุงกิจ

นางสาววันดี ธาดาเสวี

นางสาวดาว แสงบุญ

งานวิจัยเสร็จสิ้นสมบูรณ์

31/ธันวาคม/2555

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน(Comparative Study of Model and Information for Health Extension of Local Mass Media in Northern and Northeastern Regions)ได้สำเร็จลุล่วง โดยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักวิจัยและส่งเสริมวิชาการการเกษตรมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ประจำปีงบประมาณ 2554 ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยแม่โจ้ มหาวิทยาลัยขอนแก่นและคณะผู้วิจัยที่ช่วยให้การวิจัยครั้งนี้เสร็จสิ้นสมบูรณ์

ผู้วิจัย

การเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน

Comparative Study of Model and Information for Health Extension of Local Mass Media in Northern and Northeastern Regions

ลัดดา จิตตคุตตานนท์¹ ณัฐชา ภัทรผดุงกิจ² วันดี ธาดาเสวี³ และดาว แสงบุญ⁴

Ladda Chittakuttanon,¹ Natcha Patarapadungkit,² Wandee Thadasaewa³ and Dao Seangboon⁴

¹คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290

²คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น 40002

³คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290

⁴คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ 50290

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานและเพื่อศึกษาแนวโน้มในการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นทำการศึกษากับหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์และหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน ผลจากการวิจัยพบว่า

หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพอยู่ในระดับน้อยและข่าวสารที่นำเสนอมักปรากฏอยู่ในหน้าที่ 7 ส่วนใหญ่จะนำเสนอในรูปแบบของบทความ รองลงมาเป็นข่าว และโฆษณา เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพในเรื่องของอาหารมากที่สุด

หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพอยู่ในระดับน้อยและข่าวสารที่ปรากฏมักอยู่ในหน้าที่ 7 นำเสนอข่าวสารในรูปแบบของบทความ รองลงมาเป็นข่าว

โฆษณา กิจกรรมและผลการวิจัยหรือผลจากการศึกษา เมื่อพิจารณาลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพพบว่า หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารสุขภาพเรื่องโรคภัยมากที่สุด

แนวโน้มของรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในอนาคตจะยังคงถูกนำเสนออยู่ในหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์และนำเสนอในรูปแบบบทความเป็นหลัก

Abstract

The study entitled Comparative Study of Model and Information for Health Extension of Local Mass Media in Northern and Northeastern Regions was a qualitative research based on the survey with 2 newspaper owners or editors: Thai News and Korath Daily. The purposes of the study were to investigate, comparatively analyze, and find the trend of the model and information for health extension of local mass media in northern and northeastern regions.

From of the study, it was found that Thai News has the health content less than other news. The health columns were usually found in page 7, presented in the form of articles, news reports, and advertisements. The content which was most focused was “food”.

Korath Daily has the health content less than other news. The health columns were showed at page 7 and were presented in the form of articles, activity reports or research, and advertisements. The content which was mainly focused was “disease”.

In the future, model and information for health extension of local mass media in northern and northeastern regions will still be presented on the pages inside the newspapers. Also, the content will be presented in the form of articles.

สารบัญ

	หน้า
สารบัญภาพ	ก
บทคัดย่อ	1
Abstract	2
บทที่ 1 บทนำ	3
ความสำคัญของปัญหา	3
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
นิยามศัพท์	7
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	9
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร	9
แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน	15
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์	24
แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
กรอบแนวคิดของการวิจัย	42
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	43
แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	43
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	43
เกณฑ์การวิเคราะห์การวิจัย	44
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการวิจัย	45
รูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชน ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ	45
รูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชน ท้องถิ่นในเขตภาคอีสาน	60

สารบัญ(ต่อ)

	หน้า
ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อ	
การส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน	72
แนวโน้มในการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ	
สื่อมวลชนท้องถิ่น	73
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	75
สรุปผลการวิจัย	75
อภิปรายผลการวิจัย	77
ข้อเสนอแนะ	78
ข้อเสนอแนะ	78
ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป	78
เอกสารอ้างอิง	80

ภาพที่ 25	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอาหารในหนังสือพิมพ์โคราชรายวันคนอีสาน	67
ภาพที่ 26	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรควาในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน	68
ภาพที่ 27	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คน อีสาน	68
ภาพที่ 28	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คน อีสาน	69
ภาพที่ 29	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรควาในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน	70
ภาพที่ 30	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านแอลกอฮอล์ในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน	71
ภาพที่ 31	เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คน อีสาน	72

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

เครื่องชี้วัดสำคัญประการหนึ่งในการวัดระดับการพัฒนาประเทศ คือ สุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีของประชากร ทั้งนี้ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคมและมุ่งให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาโดยใช้เศรษฐกิจเป็นเครื่องมือช่วยให้คนไทยมีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นว่าประชากรของประเทศต้องมีสุขภาพที่ดี ทั้งนี้ความสำคัญของสุขภาพของประชากรยังได้ปรากฏเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (2550-2554) โดยให้ความสำคัญอย่างยิ่งกับการเสริมสร้างสุขภาพของคนไทยให้มีสุขภาพแข็งแรงทั้งกายและใจและอยู่ในสภาพแวดล้อมที่น่าอยู่ จึงกล่าวได้ว่าสุขภาพของประชากรเป็นดัชนีที่สำคัญอย่างหนึ่งในการวัดความเจริญของประเทศ

สุขภาพ เป็นคำที่มีความหมายมากสำหรับมนุษย์ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, WHO) ให้ความหมายไว้ว่า สุขภาพ หมายถึง สภาพของการที่มีลักษณะสมบูรณ์ (Complete) ทั้งทางด้านร่างกาย (Physical) จิตใจ (Mental) และสังคม (Social Well-being) สุขภาพกาย คือ การมีร่างกายแข็งแรงความปราศจากโรคภัยไข้เจ็บในทุกระบบของร่างกาย มีสุขภาพจิตดี และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข พิชิต (2547) อธิบายว่า สุขภาพ หมายถึงภาวะแห่งความสมบูรณ์พร้อมของร่างกาย และจิตใจ ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ หรือความพิการใดๆ สามารถปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี รวมถึงการมีสมรรถภาพในการทำงาน สุขภาพแบ่งเป็น สุขภาพกาย สุขภาพจิต และสุขภาพสังคมซึ่งสามารถสรุปได้ว่า สุขภาพ หมายถึง การมีร่างกายแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บในทุกระบบของร่างกาย มีสุขภาพจิตดี และสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข ผู้มีสุขภาพดีถือว่าเป็นกำไรของชีวิต เพราะทำให้ผู้เป็นเจ้าของดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข

จากการรายงานสถานการณ์สุขภาพคนไทยเนื่องในวันสาธารณสุขแห่งชาติของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 11 ธันวาคม 2551 มีสาระสำคัญสรุปได้ว่า

1. โครงสร้างประชากรไทย ได้เข้าสู่โครงสร้างประชากรสูงอายุ ซึ่งได้แก่การมีสัดส่วนของคนสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) เกินร้อยละ 10 โดยในปี 2550 มีประชากรรวมทั้งสิ้น 65.6 ล้านคน เป็นคนสูงอายุ ร้อยละ 10.7 และในปี 2551 มีประชากรทั้งสิ้น 66.5 ล้านคน มีคนสูงอายุร้อยละ 11.1 คนวัยทำงาน (อายุ 15-59 ปี) ร้อยละ 67.4 และวัยเด็ก (0-14 ปี) ร้อยละ 21.5

2. เด็กไทยที่น้ำหนักแรกเกิดต่ำกว่ามาตรฐาน (น้อยกว่า 2,500 กรัม) ยังมีอยู่ถึงร้อยละ 9.2 ในขณะที่เด็กอายุ 12-23 เดือน ที่ยังไม่ได้รับวัคซีนป้องกันครบถ้วนมีอยู่ร้อยละ 16.7

3. ในปี 2550 มีคนที่พิการทั้งสิ้นประมาณ 1.9 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ 2.9 ของประชากรทั้งหมด ประกอบด้วยผู้ที่พิการมาตั้งแต่กำเนิด ร้อยละ 12.8 พิการจากการชราภาพ ร้อยละ 39.1 พิการจากโรคภัยไข้เจ็บ ร้อยละ 36.2 และพิการจากอุบัติเหตุ ร้อยละ 14.6

4. ครรภ์ของคนไทยที่มีน้ำสะสมดื่มน้ำเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 94.3 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 94.9 ในปี 2550 และ มีการใช้ส้วมอย่างถูกสุขลักษณะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 98.5 ในปี 2549 เป็นร้อยละ 98.7 ในปี 2550

5. คนไทยอายุ 11 ปีขึ้นไป ที่กินอาหารครบ 3 มื้อ มีอยู่ร้อยละ 82.2 ที่ล้างมือทุกครั้งก่อนกินอาหาร มีร้อยละ 54.8 และมีคนออกกำลังกายเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 29.1 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 29.6 ในปี 2550

6. คนไทยอายุ 15 ปีขึ้นไป ที่สูบบุหรี่เป็นประจำลดลงจากร้อยละ 19.5 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 18.5 ในปี 2550 และที่ดื่มสุราลดลงจากร้อยละ 32.7 ในปี 2547 เป็นร้อยละ 29.3 ในปี 2550

7. การเจ็บป่วยของคนไทยมีแนวโน้มลดลง เนื่องจากจำนวนคนที่ป่วยหรือรู้สึกไม่สบาย ได้ลดลงจากร้อยละ 18.7 ในปี 2546 เป็นร้อยละ 17.4 ในปี 2550 โดยโรคที่ทำให้ป่วยมากที่สุดในปี 2550 ได้แก่ โรคระบบทางเดินหายใจร้อยละ 40.9 ตามด้วยโรคระบบกล้ามเนื้อ/เส้นเอ็น/กระดูกและข้อ ร้อยละ 11.4 และโรคระบบทางเดินอาหาร ร้อยละ 9.4

8. ผู้ป่วยเลือกวิธีการรักษาพยาบาลด้วยการซื้อยามากที่สุด ร้อยละ 26.7 รองลงมาได้แก่ การไปรักษาที่คลินิกเอกชน ร้อยละ 21.7 สถานีนอนมัย/ศูนย์บริการสาธารณสุข/ศูนย์สุขภาพชุมชนร้อยละ 16.2 และโรงพยาบาลชุมชน ร้อยละ 16.0

9. คนที่ป่วยในรอบ 1 เดือนที่สำรวจในปี 2550 ที่จ่ายค่ารักษาพยาบาลเองมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยประมาณคนละ 162 บาท โดยเพิ่มขึ้นจาก 129 บาทในปี 2547

10. ในรอบปี 2550 คนไทยมีการเข้าพักรักษาพยาบาลเป็นค่าใช้จ่าย ร้อยละ 5.9 (จำนวน 3.9 ล้านคน) โดยลดลงจากร้อยละ 6.9 ในปี 2547 สำหรับค่ารักษาพยาบาลของผู้ป่วยในที่ผู้ป่วยจ่ายเองมีแนวโน้มลดลง คือ มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยคนละ 1,945 บาทในปี 2550 โดยลดลงจาก 2,120 บาทในปี 2547

11. สัดส่วนของผู้สูงอายุได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 9.4 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 10.7 ในปี 2550 โดยพบว่าในปี 2550 มีผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพร่างกายร้อยละ 48.1 และเป็นโรคความดันโลหิตสูงร้อยละ 31.7 โรคเบาหวานร้อยละ 13.3 และโรคหัวใจร้อยละ 7.0

จากผลการสำรวจสะท้อนให้เห็นว่า สุขอนามัยของคนไทยในปัจจุบันมีพัฒนาการที่ดีขึ้น เช่น การดื่มน้ำสะอาด การมีสวมถุงสุวลักษณะ การออกกำลังกายเพิ่มขึ้น การสูบบุหรี่และการดื่มสุราลดลง คนที่เจ็บป่วยลดลง แต่ในบางเรื่องยังคงต้องการการปรับปรุงต่อไป อาทิเช่น เด็กที่พิการตั้งแต่เกิด เด็กแรกคลอดที่มีน้ำหนักต่ำกว่ามาตรฐาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า คนไทยยังมีการออกกำลังกายไม่มาก แม้ว่าในปัจจุบันจะมีคนที่ออกกำลังกายเพิ่มขึ้นแล้วก็ตาม ดังนั้น คนไทยจึงควรตระหนักถึงภาวะสุขภาพให้มากขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุขโดยปราศจากโรคภัยและความพิการในวัยชรา

นอกจากนี้ในปัจจุบันแนวคิดเรื่องสุขภาพจึงเป็นที่สนใจของบุคคลทั่วไปอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้จากคนส่วนใหญ่สนใจและดูแลสุขภาพกันมากขึ้น สื่อมวลชนนับได้ว่าเป็นแหล่งข่าวสารหนึ่งที่มีศักยภาพและมีบทบาทสำคัญในการเป็นแหล่งความรู้ แหล่งข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพของประชาชน โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นซึ่งถือได้ว่าเป็นสื่อมวลชนแขนงหนึ่งที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อสังคม เนื่องจากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเน้นการนำเสนอเนื้อหาและเรื่องราวเกี่ยวกับสังคมท้องถิ่นเป็นหลัก ตลอดจนนักข่าวหรือนักหนังสือพิมพ์มักเป็นคนในพื้นที่ จึงสามารถเข้าถึงเหตุการณ์ เผยแพร่ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมท้องถิ่นได้อย่างเข้าใจลึกซึ้ง ทำให้ได้ข่าวที่เจาะลึก อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคมแก่ประชาชนในท้องถิ่นซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศนอกจากนี้ลักษณะพิเศษของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกประการ ก็คือ ความใกล้ชิด (Nearness) ระหว่างผู้จัดทำกับผู้อ่าน กล่าวคือ นักข่าวหรือนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักรู้จักผู้อ่านดี รู้จักสถานที่ รู้จักท้องถิ่น เข้าใจปัญหาและความเป็นไปของท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้ทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้เปรียบและสามารถเสนอเรื่องราว หรือประเด็นปัญหาในท้องถิ่นได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติหรือหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง นอกจากผู้จัดทำจะรู้จักและใกล้ชิดกับผู้อ่านในท้องถิ่นแล้ว ผู้อ่านเองก็อาจรู้จักใกล้ชิดผู้จัดทำเช่นเดียวกัน สามารถที่จะแสดงปฏิกิริยาสนองกลับ (Feedback) ต่อข่าวสารที่เสนอได้โดยตรงและไม่ล่าช้า ทำให้ผู้จัดทำสามารถปรับปรุงข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของผู้อ่านได้ถูกต้อง และสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที (พิระ จิรโสภณ, 2536)

จากคำกล่าวข้างต้นสอดคล้องกับคำนิยามของ พิสิษฐ์ ขวาลาววัช (2542) ซึ่งได้ให้คำนิยามของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (Community Newspapers) ไว้ว่า หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้นตามความต้องการและตอบสนองผลประโยชน์ของท้องถิ่นนั้นๆ โดยตรง ไม่ใช่เกิดขึ้นตามเจตจำนงของใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ เนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชี้ให้เห็นและเข้าใจถึงเหตุการณ์ ปรากฏการณ์ ปัญหา ความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคนในท้องถิ่นนั้น

โดยแท้ จนอาจกล่าวได้ว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหา ความต้องการขั้นพื้นฐานของ คนในท้องถิ่นได้ดีกว่าผู้อื่น ซึ่งถือเป็นสื่อมวลชนภาคเอกชนที่สำคัญยิ่งสำหรับคนในท้องถิ่นเมื่อนำเอาแนวคิดเรื่องสุขภาพมาผนวกรวมเข้ากับสื่อมวลชนท้องถิ่น จึงนำไปสู่คำถามการวิจัยที่ ต้องการที่จะศึกษาถึงรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนประจำท้องถิ่นว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ตลอดจนศึกษาถึงแนวโน้มและทิศทางการนำเสนอข่าวสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคอีสาน
3. เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบสารและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน
4. เพื่อศึกษาแนวโน้มในการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานมีขอบเขตของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาครั้งนี้ใช้พื้นที่ในการศึกษาที่จังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดขอนแก่น
2. สื่อมวลชนท้องถิ่นที่ใช้ในการศึกษา คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่ คือ หนังสือพิมพ์เชียงใหม่นิวส์ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่น คือ หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน
3. ระยะเวลาในการศึกษา 12 เดือน เริ่มตั้งแต่ เดือน ตุลาคม 2553 – เดือนกันยายน 2554

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานได้รับประโยชน์จากการศึกษาคือ

1. สื่อมวลชนท้องถิ่นสามารถผลการวิจัยที่ได้ไปใช้กำหนดรูปแบบและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพให้กับประชาชนในท้องถิ่น
2. นักวิชาการและสถาบันการศึกษาสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้ประกอบการเรียนการสอนโดยเฉพาะในสาขาวิชานิเทศศาสตร์และในสาขาวิชาที่ศึกษาทางด้านการสื่อสาร
3. นักวิจัยสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อทำการศึกษาในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนในระดับที่สูงและลึกซึ้งมากขึ้น

นิยามศัพท์

สื่อมวลชนท้องถิ่น(Local Mass Media) หมายถึง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น วิทยุกระจายเสียงประจำจังหวัด วิทยุชุมชน หอกระจายข่าว/เสียงตามสาย และเคเบิลทีวี เป็นสื่อมวลชนที่เผยแพร่อยู่ในพื้นที่เฉพาะภายในท้องถิ่น(จังหวัด อำเภอ เทศบาล ตำบล และหมู่บ้าน) ซึ่งมีคุณสมบัติของการเป็นสื่อเพื่อการพัฒนา และเป็นสื่อที่คนในท้องถิ่นได้มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วม

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น(Local Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่มีรัศมีการจำหน่ายภายในเขตท้องถิ่นหรือภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง เน้นส่วนการเสนอข่าวที่มีแง่มุมข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่นและหรือในเขตรัศมีการจัดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์นั้นมากกว่าข่าวต่างภูมิภาค เป็นหนังสือพิมพ์ที่วางขายเฉพาะท้องถิ่นจึงมียอดจำหน่ายไม่สูงเท่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติ มีกำหนดออกเป็นรายวัน ราย 3 วัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือน

รูปแบบเนื้อหาข่าวสาร หมายถึง ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งในการศึกษารัศมีการนี้แบ่งออกเป็น รูปแบบข่าว รูปแบบบทความ รูปแบบโฆษณา และรูปแบบอื่น ๆ ซึ่งประกอบด้วยกิจกรรมและผลการวิจัยหรือผลการศึกษา

การสื่อสารสุขภาพ หมายถึง กระบวนการถ่ายทอด แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลด้านสุขภาพ เช่น การรักษาพยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค ฯลฯ ผ่านทางสื่อมวลชน

ลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ หมายถึง ลักษณะเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมสุขภาพ ในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. ออกกำลังกาย คือ การออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ทำให้ร่างกายแข็งแรง สามารถทำงานได้เต็มสมรรถนะ
2. อาหาร คือ การส่งเสริมให้ประชาชนรู้จักการบริโภคอาหารที่ถูกสุขลักษณะ มีคุณค่าทางโภชนาการ รวมทั้งกวาดล้างและควบคุมอาหารที่จำหน่ายในตลาดให้ปลอดภัยต่อสุขภาพ การพัฒนาคุณภาพและผลิตภัณฑ์สุขภาพของชุมชน
3. อารมณ์ คือ การส่งเสริมวิธีควบคุมอารมณ์เพื่อให้มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดีขึ้น
4. อนามัย คือ อนามัยสิ่งแวดล้อมหรืออนามัยชุมชน ส่งเสริมการสร้างและปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อหรือเหมาะต่อการมีสุขภาพที่ดี ตลอดจนส่งเสริมสร้างให้ประชาชนมีจิตสำนึกที่จะร่วมกันดูแลสภาพแวดล้อมในบ้านของตน ที่ทำงาน โรงเรียน เพื่อลดอุบัติเหตุหรือโรคต่าง ๆ อีกทั้งโรงพยาบาลที่ส่งเสริมสุขภาพ ย่อมช่วยไขผู้ป่วยหายจากโรคได้อย่างมีความสุข
5. อโรคะเซีย คือ โรคภัยไข้เจ็บต่าง ๆ สารเสพติด และอุบัติเหตุ
6. แอลกอฮอล์ คือ เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ คือ เบียร์ สุรา

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานอธิบายด้วยทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร
2. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน
3. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์
4. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสาร

ปัจจุบันการสื่อสาร (Communication) ถือเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ในสังคม ดังจะเห็นได้ว่าทุกยุคทุกสมัย มนุษย์มักใช้การสื่อสารเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ และเพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้อื่น เพราะการสื่อสารเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด อารมณ์ และความรู้สึกของคนๆ หนึ่งไปยังคนอื่นอีกคนหนึ่ง เพื่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ดังการให้นิยามความความหมายของการสื่อสารไว้มากมายดังนี้

ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน Communicare ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Communicate ซึ่งแปลตามตัวอักษรว่า Make Common หมายถึง ทำให้มีสภาพร่วมกัน ซึ่งเป็นความหมายที่ตรงกับธรรมชาติของการสื่อสาร คือ การทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกันตรงกัน กล่าวคือ มนุษย์มีการสื่อสารซึ่งกันและกันก็เพื่อเข้าใจให้ตรงกันนั่นเอง ดังนั้นการนิยามความหมายคำว่า การสื่อสารจึงเป็นการนิยามที่ตั้งอยู่บนรากฐานของรากศัพท์เดิม คือ ความเข้าใจร่วมกัน (สมควร กวียะ, 2538, น.2)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 (2530, น.825) ให้ความหมายไว้ว่า การสื่อสารหมายถึง การนำหนังสือข้อความของฝ่ายหนึ่งส่งให้อีกฝ่ายหนึ่ง

จอร์จเกิร์บเนอร์ (George Gerbner) กล่าวว่า “การสื่อสาร” คือ การแสดงปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social interaction) ด้วยการใช้สัญลักษณ์และระบบสาร (Message System) หรือ เบเรลสันและสไตเนอร์ (Berelson & Steiner) นิยามการสื่อสารว่าเป็น “พฤติกรรม” (Act) หรือกระบวนการถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสาร ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก ทักษะ ฯลฯ โดยการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งอาจเป็นคำพูด หนังสือ ภาพ ตัวเลข กราฟ ฯลฯ (พัชนี เชยจรรยาและคณะ, 2530, น.3)

ชาร์ล อี ออสกู๊ด (Charles E. Osgood) ให้คำนิยามการสื่อสารว่า “โดยความหมายอย่างกว้าง การสื่อสารเกิดขึ้นเมื่อระบบหนึ่งซึ่งเป็นแหล่งสารมีอิทธิพลเหนืออีกระบบหนึ่ง ซึ่งเป็นจุดหมายปลายทาง โดยอาศัยวิธีการควบคุมสัญญาณต่างๆ ที่สามารถส่งออกไปตามสื่อ (Charles E. Osgood, A Vocabulary for Talking about Communication)

คล็อด แชนนอน และวอร์เรน วีเวอร์ (Claude Shannon and Warren Weaver) กล่าวถึงการสื่อสารว่า “คำว่าการสื่อสาร ในที่นี้มีความหมายกว้างคลุมไปถึงวิธีการทั้งหมดที่ทำให้จิตใจของบุคคลหนึ่งกระทบจิตใจของอีกคนหนึ่งมีผลกระทบจิตใจของอีกคนหนึ่ง การปฏิบัติได้รวมไปถึงพฤติกรรมทั้งหลายของมนุษย์ ได้แก่ การเขียน การพูด ดนตรี ศิลปรูปภาพ การละคร ระบำ ในบางกรณี อาจใช้นิยามการสื่อสารที่กว้างกว่านี้ได้ โดยการสื่อสาร หมายถึง การปฏิบัติทั้งหลายเพื่อให้เกิดผลอย่างหนึ่ง (เช่น เครื่องมืออัตโนมัติสามารถบอกตำแหน่งเครื่องบินและสามารถคำนวณบอกตำแหน่งของเครื่องบินในเวลาอนาคตได้) ทำให้เกิดผลกระทบกระเทือนต่อกลไก่อีกอย่างหนึ่งได้ (เช่น จรวดนำวิถี ขับไล่เครื่องบิน) (ยุพา สุภากุล, 2534, น.4)

วิลเบอร์ ชแรมม์ (Wilbur Schramm) กล่าวว่า การสื่อสารเป็นการแลกเปลี่ยนสัญญาณข่าวสารระหว่างบุคคล....ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความสัมพันธ์ของมนุษย์ (Wilbur Schramm and Donald F. Roberts, 1971, p. 13)

พัชนี เชยจรรยา และคณะ (2534)สรุปความหมาย นิยาม ของการสื่อสารไว้กว้างๆ ดังนี้

1. การสื่อสารเป็นพฤติกรรม (Act) หรือกระบวนการ (Process) นักวิชาการบางกลุ่มนิยามการสื่อสารเป็นเพียงพฤติกรรมหนึ่งๆ ที่สามารถสื่อความหมายหรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ขณะที่บางกลุ่มมองว่าการสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดสาร (Message) จากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่ง

2. การสื่อสารจะต้องกระทำขึ้นอย่างตั้งใจหรือไม่ นักวิชาการบางท่าน เช่น มิลเลอร์ (Miller) กล่าวว่า การศึกษาเกี่ยวกับระบบการสื่อสารอย่างถูกต้องเหมาะสมนั้น ควรมุ่งสนใจเฉพาะสถานการณ์สื่อสารซึ่งผู้ส่งสาร (Sender) มีเจตจำนง (Conscious Intent) ที่จะถ่ายทอดสารให้

มีผลต่อพฤติกรรมของผู้รับสารในทางหนึ่งทางใดฉะนั้น การที่คนหนึ่งคนใจลอยจึงไม่ใช่การสื่อสาร แม้ว่าผู้พบเห็นสามารถตีความหมายหรือรู้สึกอะไรบางอย่างต่อการแสดงออกนั้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักทางพุทธศาสนาว่าสื่อสารใดที่เกิดโดยไม่ตั้งใจ เรียกว่า “อุบัติเหตุ” หรือเป็นเพียงปรากฏการณ์หนึ่งเท่านั้น

3. การสื่อสารกระทำโดยผ่านภาษา (Language) อย่างเดียวหรือไม่ คำนิยามส่วนมากที่พบทางนิเทศศาสตร์เน้นการสื่อสารของมนุษย์ซึ่งอาศัยภาษาไม่ว่าจะเป็นภาษาพูดหรือภาษาเขียนที่เรียกว่า วาจาภาษา (Verbal Language) หรือภาษาที่ไม่เป็นถ้อยคำหรือหนังสือ แต่เป็นสิ่งอื่นๆ ซึ่งสามารถแสดงความหมายได้ เช่น การแสดงกิริยาท่าทาง สีหน้า น้ำเสียง ฯลฯ ซึ่งเรียกว่า “อวัจนภาษา” (Nonverbal Language) ขณะที่นักวิชาการบางกลุ่ม เช่น วอร์เรน คับบลิว วีเวอร์ (Warren W. Weaver) รวมเอาดนตรี ภาพ การแสดง และวัตถุสิ่งของอื่นๆ ที่สามารถใช้เป็นสัญลักษณ์เข้าไว้ในนิยามของการสื่อสารด้วย

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้ส่งสารไม่ว่าจะเป็นภาษาพูด ภาษาเขียน รหัส สัญลักษณ์ ตลอดจนกิริยาท่าทางต่างๆ ผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร โดยผู้ส่งสารทำการสื่อสารโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

องค์ประกอบของการสื่อสาร

การให้ความหมายของคำว่า การสื่อสารแตกต่างกันมากมาย แต่สามารถสรุปได้ว่า การสื่อสาร คือกระบวนการถ่ายทอดสารของมนุษย์ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างน้อย 5 ประการ คือ (พัชนี เขจรธยาและคณะ, 2530, น. 7- 8)

1. ผู้ส่งสารหรือผู้เข้ารหัส (Sender /Encoder)
2. ผู้รับสารหรือ ผู้ถอดรหัส (Receiver /Decoder)
3. สาร (Message)
4. ช่องทางการสื่อสาร (Channel)
5. สิ่งรบกวน (Noise)

ผู้ส่งสารหรือผู้เข้ารหัส (Sender/Encoder)

ผู้ส่งสาร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เป็นผู้ริเริ่มหรือเริ่มต้นส่งสารไปให้อีกบุคคลหนึ่งจะโดยตั้งใจหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นผู้ทำหน้าที่ส่งสารผ่านช่องทางหนึ่งไปยังผู้รับสาร ฉะนั้น ผู้ส่งสารจึงมีบทบาทในการชี้นำว่าพฤติกรรมการสื่อสารภายในสถานการณ์หนึ่งๆ นั้น จะเป็นไปในรูปใดและมีผลอย่างไรหรืออีกนัยหนึ่งก็คือ ผู้ส่งสารคือ ผู้กระตุ้น (Stimulus) ที่ทำให้เกิดการตอบสนอง (Response) จากผู้รับสาร หรือผู้ส่งสารอาจเรียก ผู้เข้ารหัส (Encoder) คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการนำความคิดของผู้ริเริ่ม ความคิดหรือแหล่งสาร (Source) ส่งไปยังผู้ที่ต้องการจะสื่อสารด้วยโดยใช้สัญญาณ (Signal) และสัญลักษณ์ (Symbol) หรือเรียกว่า การเข้ารหัส (Encoding) ซึ่งแสดงถึงเป้าหมายหรือสิ่งที่แหล่งสารต้องการสื่อ

ผู้รับสารหรือ ผู้ถอดรหัส (Receiver/Decoder)

ผู้รับสาร คือ ผู้ที่รับสารจากบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มบุคคลหนึ่ง เมื่อได้รับสารผู้รับสารจะเกิดการตีความและการตอบสนองจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม และส่งปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) กลับไปให้ผู้ส่งสาร หรือผู้รับสารเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ผู้ถอดรหัส (Decoder) คือ ผู้ที่ถอดความหมายของสัญญาณหรือสัญลักษณ์ที่ผู้เข้ารหัสส่งมา หรือผู้รับผิดชอบการถอดรหัสของสาร (Decoding) เพื่อให้ผู้รับสารปลายทาง (Receiver/Destination) หรือผู้รับสารที่ผู้ส่งสารต้องการให้ได้รับสารของตน

สาร (Message)

สาร หมายถึงสิ่งที่ผู้ส่งสารส่งไปให้ผู้รับสารในรูปของรหัสคำว่า “รหัส” หมายถึงสัญญาณ (Signal) หรือสัญลักษณ์ (Symbol) หรือกลุ่มของสัญลักษณ์ที่ถูกสร้างขึ้นในลักษณะที่มีความหมายต่อคน และผู้รับสารสามารถเข้าใจความหมายได้ต่อเมื่อมีการถอดความหมายของสัญญาณหรือสัญลักษณ์ออกมา สัญญาณหรือสัญลักษณ์ในที่นี้อาจเป็น คำพูด ตัวหนังสือ รูปภาพ เครื่องหมาย หรือกิริยาท่าทางต่างๆ ฯลฯ ซึ่งเป็นสิ่งที่แสดงหรือถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก ความต้องการและวัตถุประสงค์ของผู้รับสาร ซึ่งส่วนใหญ่แล้ว สารก็คือ ภาษา (Language) สามารถแบ่งเนื้อหาของสารได้ 2 ประเภทคือ

1. รหัสของสารที่ใช้คำ (Verbal Message Codes) ได้แก่ ภาษาคำเป็นระบบของสัญลักษณ์ และหรือระบบของสัญญาณที่มนุษย์ใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อซึ่งกันและกัน มนุษย์ได้สร้างขึ้น และพัฒนาสืบทอดมาโดยลำดับ ภาษาจะมีโครงสร้าง (Structure) ที่ทำให้ส่วนประกอบต่าง ๆ (Elements) รวมเข้าไปด้วยกันอย่างมีความหมาย(ส่วนประกอบของภาษา เช่น เสียง (Sound) ตัวอักษร (Letters) คำ (Words) คำสะกดการันต์ เครื่องหมายต่างๆ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถนำมาเรียบเรียงเข้าเป็นถ้อยคำ เป็นวลี และประโยคที่มีความหมาย โดยอาศัยระเบียบและ กฎเกณฑ์ของภาษานั้นๆ เป็นหลัก เช่น โครงสร้างประโยคตามหลักการเขียนภาษาไทย ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

2. รหัสของสารที่ไม่ใช้คำ (Nonverbal Message Codes) ได้แก่ ระบบสัญลักษณ์สัญญาณ หรือเครื่องหมายใดๆ ก็ตามที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้ถ้อยคำ เช่น คนตรี การเดินระบำ อากัปกิริยา ท่าทาง (Gesture) การแสดงทางหน้าตา (Facial Expression) สี รัง สัญญาณไฟ ควั่น สัญญาณ การ วาดภาพ ฯลฯ ซึ่งแต่ละอย่างมีส่วนประกอบย่อย และเมื่อรวมเข้าด้วยกันตามแบบที่กำหนดก็ทำให้มีความหมายขึ้น

มนุษย์ในแต่ละสังคม แต่ละวัฒนธรรม ได้พัฒนาและรับรู้ความหมายร่วมกัน ดังตัวอย่าง เช่น การพยักหน้า แสดงออกการตอบรับ ปฏิเสธ แสดงความเข้าใจหรือเห็นด้วย ซึ่งแต่ละสังคมจะตีความหมายของการพยักหน้าต่างกัน ความหมายของสีต่างๆ โดยในสังคมได้ให้ความหมายของสี ในการวัดจิตใจและอารมณ์ของคนที่ชอบสีต่างๆ เช่น สีแดง ทำให้ตื่นเต้น สีดำ ทำให้เยือกเย็น สีเทา ทำให้รู้สึกซึมเศร้า สีส้ม ทำให้รู้สึกเร่าร้อน สีทองอ่อน ทำให้รู้สึกเป็นหนุ่มสาว สีน้ำตาล ทำให้รู้สึกแก่และสงบ สีน้ำเงิน ทำให้รู้สึกน่าเลื่อมใส น่านับถือ เป็นต้น (ยุพา สุภากุล, 2534, น. 63)

ช่องทางการสื่อสาร (Channel)

ช่องทางการสื่อสาร คือ ตัวกลางที่ช่วยในการนำส่งสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ช่องทางเปรียบเหมือนทางหรือพาหะระหว่างผู้ร่วมสื่อสาร (พัชนี เขยจรรยาและคณะ, 2530, น. 29 – 30) เบอร์โล (Berlo) แบ่งช่องทางการสื่อสารออกเป็น 3 ประเภท

1. ช่องทางที่เป็นตัวกลางนำสารจากผู้ส่งสารไปให้ผู้รับสาร ซึ่งได้แก่ คลื่นแสง คลื่นเสียง วิทยุ โทรเลข โทรศัพท์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น ช่องทางเหล่านี้เน้นหนักในเรื่องสื่อทางเทคโนโลยี

2. ช่องทางที่เป็นพาหนะของสิ่งที้นำสาร เช่น อากาศ ซึ่งเป็นตัวนำคลื่นเสียงไปสู่ประสาทรับความรู้สึกต่างๆ หรือประสาททั้งห้า ได้แก่ การเห็น การได้ยิน การได้กลิ่น การสัมผัส และการลิ้นรส) ช่องทางประเภทนี้พบในกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคล

3. วิธีในการเข้ารหัสและถอดรหัสสาร (Mode of Encoding and Decoding) เช่น การใช้วิธีพูด การใช้วิธีเขียน เป็นต้น ซึ่งนักทฤษฎีนิเทศศาสตร์โดยทั่วไปไม่ยอมรับนิยาม “ช่องทางการสื่อสาร” ในความหมายนี้

เรโอ (Rao) เน้นว่าช่องทางการสื่อสารมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. ช่องทางเป็นหน่วยพลังงานมวลสาร (Matter – Energy Unit) ประเภทหนึ่งที่เรียกว่าสื่อ (Medium)

2. ช่องทางเป็นตัวนำส่งหน่วยพลังงานมวลสาร ซึ่งมีการจัดเป็นระเบียบแบบแผนที่เรียกว่า สารสนเทศ (Information)

3. ช่องทางเป็นตัวเชื่อมระหว่างบุคคลที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง นอกจากองค์ประกอบ 5 ประการข้างต้นแล้ว การสื่อสารของมนุษย์นั้นยังเป็นกระบวนการสื่อสาร 2 ทาง คือ ผู้ส่งสาร ส่งสารผ่านสื่อไปยังผู้รับสาร ภายใต้อาณัติของสื่อหนึ่ง แล้วผู้รับสารจะส่งปฏิริยาตอบสนอง (Feedback) และจากกระบวนการสื่อสาร 2 ทาง (Two-way Communication) บางครั้งการสื่อสารอาจมีสิ่งรบกวน (Noise) ที่ทำให้การสื่อสารไม่บรรลุเป้าหมายได้

ปฏิริยาตอบสนอง (Feedback)

ปฏิริยาตอบสนอง คือ สาร แต่เป็นสารที่ผู้รับสารไปให้กับผู้ส่งสารเมื่อได้ตีความหมายของสารที่ตนได้รับ ในเมื่อความหมายของสารมิได้อยู่ที่ตัวสาร แต่อยู่ที่การตีความของผู้รับสาร ผู้สื่อสารจึงจำเป็นที่จะต้องสนใจและให้ความสำคัญกับปฏิริยาตอบสนอง เนื่องจากบางครั้งผู้ส่งสารอาจต้องการส่งสารที่มีความหมาย X ไปให้ผู้รับสาร แต่ผู้รับสารกลับตีความหมายของสารนั้นเป็น Y ซึ่งไม่ตรงกับที่ผู้ส่งสาร ถ้าผู้ส่งสารสังเกตปฏิริยาตอบสนองว่าไม่เป็นไปในทางที่ตนต้องการ ผู้ส่งสารก็สามารถปรับสารของตนให้ผู้รับสารเข้าใจสารตรงตามที่ตนต้องการได้ในที่สุด

สิ่งรบกวน (Noise)

สิ่งรบกวน คือ สิ่งจำกัดประสิทธิภาพการถ่ายทอดสารหรือสิ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการสื่อสาร ทำให้การสื่อสารไม่บรรลุผลเท่าที่ควร หรือบางครั้งอาจทำให้การสื่อสารไม่สามารถดำเนินต่อไปได้ มีการแบ่งประเภทของสิ่งรบกวนหลายวิธีด้วยกัน เช่น แชนนอนและวีเวอร์ (Shannon and Weaver) แบ่งสิ่งรบกวนเป็น

1. สิ่งรบกวนทางกายภาพ (Physical Noise) หมายถึง สิ่งรบกวนซึ่งเกิดขึ้นภายนอกตัวบุคคล เช่น เสียงรถยนต์ เสียงคนคุยกัน เสียงประตูดุ ฯลฯ

2. สิ่งรบกวนทางจิตใจ (Psychological Noise) หมายถึง สิ่งรบกวนซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคล ภายในความคิด จิตใจ และอารมณ์ของผู้สื่อสาร เช่น ผู้พูดมีอคติต่อเรื่อง มีปัญหาในใจก่อนการพูด หรืออารมณ์ไม่ดี หรือผู้ฟังขาดสมาธิในการฟัง เป็นต้น

แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารมวลชน

ความหมายของการสื่อสารมวลชน

สื่อมวลชน (Mass Media) หมายถึง สื่อที่ใช้ส่งสารจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคลไปยังผู้รับที่มีจำนวนมากและอยู่ต่างถิ่นต่างที่กันในเวลาเดียวกันหรือต่างเวลากัน โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งสารซึ่งได้แก่ ข่าวความรู้ ความคิดเห็น ความบันเทิง และแจ้งความ ฯลฯ ไปสู่มวลชนด้วยความรวดเร็วเที่ยงตรงและประหยัด

ปรมะ สตะเวทิน (2546, น. 6-7) กล่าวว่า มีผู้ได้ให้ความหมายของการสื่อสารมวลชนไว้มากมายดังนี้

มอริส ราโรวิทซ์ (Morris Janowitz) ให้ความหมายของการสื่อสารมวลชนไว้คือ การสื่อสารประกอบด้วยสารบันและเทคนิค ซึ่งกลุ่มคนที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะใช้เครื่องมือทางเทคโนโลยี(หนังสือพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์ ฯลฯ) ส่งเนื้อหาที่เป็นลักษณะ (Symbolic Content) ไปสู่รับสารที่มีขนาดใหญ่ มีความแตกต่าง และอยู่กันอย่างกระจัดกระจาย

ชาร์ลส์ อาร์ ไรท์ (Charles R. Wright) ให้ความหมายว่า การสื่อสารมวลชนคือการสื่อสารที่มุ่งไปสู่ผู้รับสารจำนวนมาก ซึ่งมีความแตกต่างกัน และไม่เป็นที่รู้จักของผู้ส่งสาร สารถูกส่งไปยังประชาชนทั่วไป เพื่อให้ถึงประชาชนผู้รับสารได้รวดเร็วในเวลาเดียวกัน และสารนั้นมีลักษณะที่ไม่ยั่งยืน โดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อ ผู้ส่งสารมักจะเป็นหรือดำเนินกิจการภายใต้ข้อจำกัดที่ซับซ้อนซึ่งมีค่าใช้จ่ายมหาศาล

ไมเคิล เบอร์กูน (Michael Burgoon) การสื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารที่ไม่เป็นส่วนตัว (Impersonal) และคยอ้อม (Indirect) ที่มุ่งไปสู่คนจำนวนมาก

จอห์น อาร์บิทเนอร์ (John R. Bittner) การสื่อสารมวลชน คือ การที่สารถูกสื่อสารผ่านสื่อมวลชนไปยังคนจำนวนมาก

วอเรนเคอจี (Warren K. Agee) และคณะการสื่อสารมวลชน คือ กระบวนการของการส่งข่าวสาร (Information) ความคิด (Ideas) และทัศนคติ (Attitudes) ไปสู่ผู้รับสารจำนวนมากที่มีความแตกต่างกันโดยใช้สื่อที่ถูกพัฒนาเพื่อการนี้

จากคำนิยามทั้งหลายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การสื่อสารมวลชนเป็นกระบวนการของการสื่อสารโดยที่ผู้ส่งสารจะมีลักษณะการทำงานเป็นองค์กรกระทำการสื่อสารที่มีเนื้อหาอันเดียวกันโดยอาศัยสื่อมวลชนเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนไปยังผู้รับสารจำนวนมากที่มีความแตกต่างกันทางด้านประชากรศาสตร์

ลักษณะของการสื่อสารมวลชน

ลักษณะของการสื่อสารมวลชนสามารถสรุปได้ดังนี้คือ (กิตติมา สุรสนธิ, 2541, น. 78)

1. ผู้ส่งสารในกระบวนการสื่อสารมวลชนจะมีลักษณะที่ทำเป็นอาชีพ (Professional) ซึ่งทำหน้าที่รวบรวมผสมผสานเนื้อหาต่างๆ เพื่อเสนอให้กับมวลชน ตามวัตถุประสงค์ต่างๆ กัน ผู้ส่งสารอาชีพเหล่านี้ได้แก่ ผู้ชำนาญการ (Specialists) ซึ่งมีอาชีพประจำอยู่ในอุตสาหกรรมการสื่อสาร (Communication Industry) เช่น นักข่าว บรรณาธิการ ผู้ผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ผู้สร้างภาพยนตร์ ฯลฯ เป็นต้น

2. ข่าวสาร (Message) ของการสื่อสารมวลชน จะถูกแพร่กระจายออกไปด้วยวิธีการที่รวดเร็วและต่อเนื่อง (Rapid and Continue) โดยผ่านทางระบบกลไกของสื่อ อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ (Printed Media) เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร และสื่อที่ใช้ไฟฟ้า (Electronic Media) เช่น วิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ เป็นต้น

3. ความรวดเร็ว (Rapid) ข่าวสารที่ถูกส่งออกไปหมายถึง ความสำเร็จที่สื่อมวลชนสามารถนำสารผ่านระยะทาง (Distance) และช่วงเวลา (Time) ไปยังผู้รับสารได้อย่างทันทีทันใด ในกรณีของสื่อไฟฟ้า เช่น วิทยุ โทรทัศน์

4. ความต่อเนื่อง (Continue) การสื่อสารมวลชนมักจะส่งหรือถ่ายทอดข่าวสารโดยใช้หลักของการกำหนดเวลา (Schedule) มากกว่าที่จะเป็นแบบตามอำเภอใจ หรือตามสะดวก เช่น

หนังสือพิมพ์รายวัน นิตยสารรายอาทิตย์ รายปักษ์ หรือรายเดือน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิทยุและโทรทัศน์จะเห็นได้ชัดเจน ส่วนหนังสือและภาพยนตร์แม้จะมีลักษณะความเป็นประจำ (Regularly) น้อยกว่าอย่างอื่นแต่ยังคงความต่อเนื่องที่ผู้เขียนหรือผู้ผลิตเสนอผลงานออกสู่มวลชน อย่างไรก็ตามในรายละเอียดที่เกี่ยวกับคุณลักษณะของสื่อสารมวลชนแต่ละประเภทนั้น ยังมีข้อแตกต่างกันในเรื่องของความสามารถและข้อจำกัดของสื่อซึ่งทำให้ประสิทธิภาพของสื่อแต่ละสื่อแตกต่างกัน เช่น สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ จะมีข้อดีกว่าหนังสือพิมพ์ตรงที่มีความรวดเร็วหรือมีความสวยงามดึงดูดใจมากกว่า แต่มีข้อจำกัดตรงสารที่ส่งไปนั้นจะไม่คงทนถาวร (Permanent) และมีลักษณะที่ผ่านเลยไป (Transitory) ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์จะสามารถเก็บไว้อ่านใหม่ได้ ทำให้สารมีโอกาสที่จะถูกส่งซ้ำอีก

5. ผู้รับสารของการสื่อสารมวลชน จะมีจำนวนมากและมีลักษณะหลากหลาย (Numerous and Diverse) หรือที่เรียกว่า มวลชน (Mass Audience) ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องคุณลักษณะทางด้านประชากรศาสตร์ (Heterogeneous) และไม่เป็นที่รู้จักของผู้ส่งสาร

บรูซ เวสเลย์และมัลคอม แมคคีน (Bruce Westley and Malcolm Maclean) ได้อธิบายความแตกต่างระหว่างการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าค่าตากัน (Face to face Communication) กับการสื่อสารมวลชนไว้ดังนี้

1. ในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าค่าตากันนั้น คู่สื่อสาร ผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถที่จะรับรู้ความรู้สึกของฝ่ายตรงข้ามได้มากกว่าการสื่อสารมวลชน เพราะในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าค่าตากันนั้นมีประสาทที่จะรับรู้ความรู้สึกได้มากกว่า (More Sense Modalities) กล่าวคือ สามารถทั้งได้ยินเสียง (Hearing) ได้เห็น (Seeing) ตลอดจนสัมผัส (Touching) ได้

2. ในการสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าค่าตากันทำให้คู่สื่อสารได้รับการสื่อสารกลับทันทีทันใด (Immediate Feedback)

เมลวิน เดอเฟลอร์ (Melvin DeFleur) กล่าวว่าลักษณะพิเศษของการสื่อสารมวลชนได้แก่

1. ความประณีตของสื่อที่ใช้ (An Elaboration of the Channel) เนื่องจากการสื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารกับคนจำนวนมากจึงต้องใช้สื่อที่มีความสลับซับซ้อน (Complex Channels) ใช้เทคโนโลยีและเครื่องยนต์กลไกเพื่อนำสารไปสู่คนจำนวนมากได้ เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ภาพยนตร์

2. มีผู้รับสารจำนวนมาก (Large Numbers of People) ลักษณะสำคัญอีกประการหนึ่งของการสื่อสารมวลชนก็คือ การสื่อสารมวลชนเป็นสื่อที่มีจำนวนของผู้รับสารมาก

3. ผลของการสื่อสาร (Consequences) เนื่องจากสื่อที่ใช้สามารถนำสารไปสู่คนจำนวนมากได้ ดังนั้นการสื่อสารมวลชนจึงก่อให้เกิดผล หรือมีอิทธิพลต่อคนจำนวนมากมากกว่าการสื่อสารชนิดอื่น

วิลเลียม ริเวอร์ส (William Rivers) และคณะ อธิบายลักษณะเฉพาะของการสื่อสารมวลชน ดังต่อไปนี้

1. ส่วนใหญ่แล้วการสื่อสารมวลชนมีลักษณะเป็นการสื่อสารทางเดียว การสื่อสารกลับ (Feedback) จากผู้รับสารไปยังผู้ส่งสารมักเป็นไปได้อย่างล่าช้า หรือกระทำได้ยาก เช่น จดหมายจากผู้อ่าน โทรศัพท์จากผู้ฟัง การสำรวจความคิดเห็นของผู้ชม เป็นต้น

2. ทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารสามารถเลือกได้ กล่าวคือ ผู้ส่งสารสามารถเลือกหรือกำหนดผู้รับสารเป้าหมายของตนได้ เช่น กลุ่มเด็ก กลุ่มวัยรุ่น กลุ่มคนมีการศึกษา ผู้ชาย ผู้หญิง นักธุรกิจ ฯลฯ ในทำนองเดียวกันผู้รับสารก็สามารถเลือกได้ว่าจะดูทีวีช่องใด ฟังวิทยุรายการใด อ่านหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารฉบับใด ในการแสวงหาข่าวสารและความบันเทิงของตน

3. ผู้ส่งสารสามารถกระทำการสื่อสารกับผู้รับสารจำนวนมากได้อย่างกว้างขวางเฉพาะใช้สื่อมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อในการสื่อสาร

4. เนื่องจากผู้รับสารมีจำนวนมาก และมีความแตกต่างกัน การสื่อสารมวลชนจึงเป็นการสื่อสารไปยังผู้รับสารที่ผู้ส่งสารไม่รู้จัก ทำให้การสื่อสารขาดลักษณะของความใกล้ชิดคุ้นเคยซึ่งมีอยู่ในการสื่อสารระหว่างบุคคล

5. ผู้ส่งสารเป็นสถาบันสังคม (Social Institution) ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ภายใต้ ปัจจัยต่างๆ ซึ่งเป็นสิ่งแวดล้อมของผู้ส่งสาร เช่น สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ฯลฯ ปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ ล้วนมีอิทธิพลต่อผู้ส่งสาร

ผลของการสื่อสารมวลชน (Effect of Mass Communication)

ผลของการสื่อสารมวลชน คือ สิ่งที่เกิดขึ้นหลังจากที่ทำการสื่อสาร และผลนั้นอาจเป็นการเปลี่ยนแปลงในด้านอารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนความรู้ความเข้าใจและพฤติกรรมของผู้รับสารนั้นด้วยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นได้ อูบรตัน ศิริวุธศักดิ์ และคณะ (2550, น. 483) สรุปไว้ว่า การสื่อสารอาจก่อให้เกิดผล 4 ระดับคือ

1. ระดับปัจเจกบุคคล ผลกระทบที่เกิดจากระดับปัจเจกบุคคลได้แก่ ด้านความนึกคิด (Cognition) เช่น ความรู้ (Knowledge) และความเห็น (Opinion) ด้านความรู้สึก (Affection) เช่น

ทัศนคติ ซึ่งหมายถึงความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และด้านพฤติกรรม(Behavior) เช่น การที่เด็กและเยาวชนรับสื่อประเภทใดประเภทหนึ่งมากเกินไป (Heavy User of Mass Media) จะทำให้การติดต่อสื่อสารกับบุคคลและโลกภายนอก และอาจนำไปสู่การถูกสื่อครอบงำได้โดยง่าย

2. ระดับกลุ่มหรือองค์กร เช่น คนตรี รายการบันเทิงต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างวัฒนธรรมย่อยของกลุ่มเด็กและวัยรุ่น หรือการโฆษณาหรือมือถือที่ทำให้คนรุ่นใหม่ในวัยทำงาน ติดโทรศัพท์และนิยมสื่อสารกันด้วยภาษาผสมด้วยถ้อยคำนั้นๆ

3. ระดับสถาบันทางสังคม เช่น การเสนอข่าวในทางลบเกี่ยวกับพระสงฆ์บ่อย ทำให้สถาบันศาสนาได้รับผลกระทบจนนำไปสู่การปฏิรูปสถาบันสงฆ์

4. ระดับสังคมและวัฒนธรรม เช่น การจัดงานประกวดนางงามและการเสนอเป็นข่าวใหญ่อย่างต่อเนื่อง เป็นการตอกย้ำค่านิยมเกี่ยวกับผู้หญิงในเรื่องรูปเป็นทรัพย์ เท่ากับเป็นการสนับสนุนให้ข้าราชการภาพสังคมชายเป็นส่วนใหญ่ ค่านิยมกรณีมีเมียน้อย การเที่ยวโสเภณี ไปจนถึงการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

การแบ่งประเภทผลของการสื่อสารมวลชน

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นผลที่เกิดขึ้นในหลายๆ ลักษณะดังอาจแบ่งได้เป็นหลายประเภทดังนี้ (กิตติมา สุรสนธิ, 2541, น. 98-99)

1. แบ่งตามระยะเวลา เป็นการแบ่งผลของการสื่อสาร โดยพิจารณาจากระยะเวลาที่ผลของการสื่อสารในครั้งนั้นๆ ปรากฏอยู่ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 ผลระยะสั้น (Short – Term Effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารเพียงระยะสั้นๆ เช่น การห้ามสูบบุหรี่ในโรงงาน

1.2 ผลระยะยาว (Long – Term Effect) เป็นผลระยะยาวที่เกิดขึ้นเนื่องจากการสื่อสาร เช่น การประชาสัมพันธ์ให้คนไปทำหมัน หรือโครงการรณรงค์ให้คนเลิกสูบบุหรี่ ถ้าคนไปทำหมันหรือเลิกสูบบุหรี่ไปตลอดก็จะทำให้เกิดผลระยะยาวขึ้น

2. แบ่งตามลักษณะของผลที่เกิดขึ้น แบ่งเป็น 2 ประเภท เป็นการแบ่งประเภทของผลการสื่อสาร โดยพิจารณาจากทิศทางของผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นว่าสิ่งที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลจากการสื่อสารนั้นโดยตรงหรือไม่จากผลของการสื่อสารในครั้งนั้น โดยตรง ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ผลทางตรง (Direct Effect) เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการสื่อสารในครั้งนั้นโดยตรง ผู้สื่อสารต้องการส่งปฏิริยาตอบสนองนั้นอย่างตรงไปตรงมา เช่น การตอบคำถาม ครูสอนให้นักเรียนอ่านหนังสือออก เจ้าหน้าที่โครงการฝึกหัดให้แม่บ้านจักสานวัสดุเป็น เป็นต้น

2.2 ผลทางอ้อม (Indirect Effect) หรือผลแอบแฝง (Latent Effect) เป็นผลที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยตรงจากการสื่อสารครั้งนั้น แต่เป็นผลกระทบอื่นที่ผู้ส่งไม่ได้คาดไว้จากการสื่อสาร ผู้สื่อสารไม่กล้าแสดงปฏิริยาตอบสนองนั้นโดยตรง เช่น การยืมแทนการปฏิเสธ การให้ข้อมูลในโครงการคุมกำเนิด มีผลทำให้เด็กสาวในสังคมปลอมเนื้อปล่อยตัวมากยิ่งขึ้น หรือเด็กวัยรุ่นเรียนรู้วิธีการเสพยาเสพติดจากภาพยนตร์ในโครงการต่อต้านยาเสพติด เป็นต้น

3. แบ่งตามความดีและไม่ดีของผลที่เกิดขึ้น โดยพิจารณาจากผลของการสื่อสารในครั้งนั้นๆ ว่าก่อให้เกิดผลดีต่อบุคคล หรือต่อสังคมหรือไม่ หรืออีกแง่หนึ่งก็ถือเป็นผลที่ทำให้ผู้ส่งบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้อ้างอิงหรือไม่ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 ผลทางบวก (Positive Effect) ผู้รับสารที่มีปฏิริยาในทางบวกหรือเชิงตอบรับ จะแสดงอาการพึงพอใจ สนับสนุน การส่งสารของผู้ส่งสารอาจออกมาในรูปคำพูด การปรบมือหรือการแสดงอื่นๆ สำหรับตัวผู้ส่งสารเอง เมื่อได้รับปฏิริยาในทางบวกก็จะเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น ภาณุใจ อยากทำการส่งสารนั้นต่อไปได้แก่ผลการสื่อสารที่บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสารเป็นผู้ที่ก่อให้เกิดผลดีทั้งต่อบุคคลและสังคม

3.2 ผลทางลบ (Negative Effect) ผู้รับสารที่มีปฏิริยาโต้ตอบในทางลบ หรือเชิงปฏิเสธ จะแสดงออกไม่พอใจ คัดค้าน และการแสดงอื่นๆ สำหรับตัวผู้ส่งสารเอง เมื่อได้รับปฏิริยาโต้ตอบในทางลบ ก็จะเกิดความรู้สึกอึดอัด ไม่พอใจ อาจมีการแข็งขัน หรืออาจพยายามเปลี่ยนแปลงเนื้อหาและวิธีการในการสื่อสาร เพื่อให้เป็นที่พึงพอใจแก่ผู้รับสาร หรืออาจจะหยุดชะงักไม่ส่งสารนั้นต่อไป ได้แก่ผลของการสื่อสารที่ไม่บรรลุวัตถุประสงค์ของผู้ส่งสาร และผลที่เกิดขึ้นนั้นก่อให้เกิดผลในทางที่ไม่ดีต่อบุคคลและต่อสังคม

ก่อนที่จะมีการวิเคราะห์ผลหรืออิทธิพลของสื่อมวลชนนั้น ก่อนอื่นควรทำความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของคำว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนเสียก่อน คำว่าอิทธิพล (Influence) นั้น หมายถึง การที่สื่อมวลชน ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นกับบุคคลที่เป็นผู้รับสารในด้านต่างๆ อันได้แก่การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ทศนคติ (Attitudes) และพฤติกรรม (Behavior) ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในระดับจุลภาคหรือระดับบุคคล (Individual Level) หรือระดับระหว่างบุคคล (Interpersonal Level) และระดับมหภาค (Aggregate Level)

จุดอ่อนในกระบวนการสื่อสารมวลชน

จากการพิจารณาถึงองค์ประกอบและกระบวนการสื่อสารมวลชน ตลอดจนแบบจำลองการสื่อสารมวลชน สมควร กวียะ (2531, น. 6-7) ได้เสนอข้อควรระวังในการดำเนินการของกระบวนการสื่อสารมวลชนที่สำคัญ ดังนี้

1. สื่อสารมวลชนในฐานะที่เป็นแหล่งสารที่จะส่งข่าวสารออกไปสู่มวลชน มักจะถูกจำกัดด้วยอำนาจทางการเมือง ทางเศรษฐกิจและทางการสื่อสาร การแสดงบทบาทหน้าที่ผู้เลือกสรรข่าวสาร (Gatekeeper) ผู้กำหนดวาระในสังคม (Agenda-Setter) ผู้สร้างสภาพแวดล้อมเหตุการณ์ (Pseudoevent) จึงมิได้เป็นการแสดงบทบาทหน้าที่ดังกล่าวในฐานะที่เป็นสถาบันการสื่อสารของสังคมมวลชน

2. เนื้อหาข่าวสารในสื่อมวลชนมีแนวโน้มที่จะเป็นการนำเสนอสาร เพื่อตอบสนองผลประโยชน์ของผู้มีอำนาจทางการเมือง เพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ เนื้อหาสาระจึงมักได้รับการปรุงแต่งให้เน้นการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเมือง เรื่องในเชิงการค้า เต็มไปด้วยเรื่องภาพ และคำบรรยายประกอบที่ใช้ถ้อยคำเร้าอารมณ์ และความรู้สึกของมวลชน สื่อมวลชนจึงกลายเป็นเครื่องมือของกลุ่มบุคคล และมักจะไม่ค่อยมีความเป็นกลางและความเที่ยงตรงในการนำเสนอข่าวสาร

3. เทคโนโลยีทางการสื่อสารที่ทำให้เกิดสื่อมวลชนสมัยใหม่ ซึ่งมักจะมีราคาแพงมีการเสียค่าธรรมเนียมเพื่อขอรับกรรมสิทธิ์ในการรับสาร เช่น เคเบิลทีวี โทรศัพท์ระบบ DTH (Direct to Home) ทำให้สื่อมวลชนกลายเป็นสื่อของชนชั้นมากกว่าที่จะเป็นสื่อของมวลชน

4. สื่อมวลชนเป็นสื่อที่มุ่งหมายให้เกิดการรับสารในลักษณะของสื่อโสตและสื่อโสตทัศน (Audio and Visual Channel) ซึ่งลักษณะของการสื่อสารของสื่อมวลชนประเภทต่างๆ นั้นมีจุดด้อยที่สำคัญคือ การสัมผัสกับมวลชน (Human Touch) ทำให้ความใกล้ชิดระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร หรือสื่อมวลชนกับมวลชนอาจขาดหายไป และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นตามมา คือความรับผิดชอบต่อบุคคลและสังคมของสื่อมวลชนอาจลดน้อยลง

5. ผู้รับสารในการสื่อสารมวลชนซึ่งเปรียบเสมือนเป้าหมายของการสื่อสาร มักจะมีจำนวนมากมีความแตกต่างระหว่างบุคคลและกระจัดกระจายไปในที่ต่างๆ ทั่วไป ทำให้มีปัญหาในการวิเคราะห์ผู้รับสาร

6. ปฏิกริยาสะท้อนกลับ ในการสื่อสารมวลชนจะไม่สามารถสะท้อนกลับได้ในทันทีทันใด ทำให้ไม่สามารถปรับปรุงรูปแบบ เนื้อหาของการสื่อสารมวลชนนั้นได้อย่างเหมาะสม ถึงแม้ว่าปัจจุบันจะมีความพยายามในเรื่องนี้ เช่น การโทรศัพท์ไปยังผู้จัดรายการ ณ สถานี

วิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์ การเขียนจดหมายถึงบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารก็ไม่อาจปรับเปลี่ยนรูปแบบหรือเนื้อหาของการสื่อสารมวลชนนั้นๆ ในทันทีทันใดได้เลย ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลในเชิงเทคโนโลยีการผลิต

7. ปฏิบัติยาโต้ตอบที่จะโต้ตอบไปยังสื่อมวลชนของผู้รับสารไม่สามารถทำได้เพราะต้องอาศัยเวลาและแรงกระตุ้น ดังนั้นเมื่อผู้รับสารได้รับแรงกระตุ้นจากเนื้อหาข่าวสารในสื่อมวลชนแต่ไม่สามารถโต้ตอบได้ในทันทีทันใด ทำให้ปฏิกริยาที่ต้องการแสดงออกหมดความหมายไปโดยอัตโนมัติ

8. ผลของการสื่อสารในการสื่อสารมวลชนนั้นมีข้อจำกัดมากมาย ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากปัจจัยทั้งในด้านแหล่งสาร ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของสื่อมวลชนนั้นๆ ตลอดจนด้านมวลชนซึ่งมีความแตกต่างกัน ทำให้ผลของการสื่อสารแตกต่างกันตามไปด้วย

จุดแข็งในกระบวนการสื่อสารมวลชน

ปรมะ สตะเวทิน ได้กล่าวว่า การสื่อสารมวลชนมีจุดเด่นดังนี้

1. สามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมาก สามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากที่อยู่ห่างไกลออกไป และกระจัดกระจายในหลายพื้นที่ได้ในเวลาเดียวกัน หรือในเวลาใกล้เคียงกัน ทั้งนี้เพราะสื่อมวลชนเป็นสิ่งอาศัยเทคโนโลยี ไม่ได้อาศัยขีดความสามารถตามธรรมชาติของสื่อบุคคล

2. การสื่อสารมีความรวดเร็ว สื่อมวลชนนอกจากจะสามารถนำสารไปส่งผู้รับสารจำนวนมากในเวลาเดียวกันแล้ว เนื่องจากสื่อมวลชนเป็นสื่อที่อาศัยเทคโนโลยีดังกล่าว ดังนั้นสื่อมวลชนจึงสามารถนำสารจากแหล่งข่าวสารไปสู่คนจำนวนมากได้ภายในเวลาอันรวดเร็วในเวลาใกล้เคียงกันกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เช่น การรายงานข่าวจากวิทยุกระจายเสียงหรือวิทยุโทรทัศน์

3. สามารถบรรจุเนื้อหาได้หลากหลาย เนื่องจากสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงผู้รับสารได้จำนวนมากซึ่งผู้รับสารย่อมมีความแตกต่างกันทั้งในด้านลักษณะของประชากร (เพศ อายุ การศึกษา ศาสนา สถานะทางเศรษฐกิจ และสังคม) และสถานที่ ผู้รับสารจึงมีความต้องการ ความชอบ ความสนใจ และรสนิยมที่แตกต่างกันไป สื่อมวลชนจะต้องทำหน้าที่ในการสนองผู้รับสารเหล่านี้ได้พร้อมๆ กัน ด้วยการเสนอเนื้อหาที่มีความหลากหลายทั้งข่าว ความรู้และความคิดเห็นความบันเทิง และโฆษณา

4. ความถูกต้องของสารมีมาก เนื่องจากสื่อมวลชนสามารถเข้าถึงผู้รับสารจำนวนมากได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นเนื้อหาของสารที่ถูกรับรู้ในสื่อมวลชนเมื่อไปสู่ผู้รับสารทั้งหลายจึงเป็น

เนื้อเดียวกันไม่ว่าผู้รับสารจะเป็นใครและอยู่ที่ใด ดังนั้นความถูกต้องของสารจึงมีมาก ไม่เหมือนกับ การใช้สื่อบุคคลซึ่งโอกาสที่บิดเบือนสารจะเกิดขึ้นมิได้ตลอดเวลาของการถ่ายทอดสารจากบุคคล หนึ่งไปยังอีกบุคคลอื่นต่อไป ตลอดเส้นทางการสื่อสารจนกว่าจะครบกำหนดคนที่ต้องการ

คุณลักษณะที่สำคัญของการสื่อสารมวลชน

1. การสื่อสารมวลชนจะใช้สื่อมวลชนทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. ผู้ส่งสารในการสื่อสารมวลชนกับผู้รับสาร หรือมวลชนไม่รู้จักซึ่งกันและกันเป็นส่วนตัว
3. เนื้อหาของข่าวสารในงานการสื่อสารมวลชนจะเป็นข่าวสารเพื่อส่วนรวม เพื่อมวลชน จะไม่มีลักษณะของข่าวสารที่เป็นเรื่องส่วนตัวของใครคนใดคนหนึ่ง
4. ผู้ส่งสารจะอยู่ในฐานะแหล่งสาร ที่มีทีมงานในการดำเนินงานด้านข่าวสารมีโครงสร้างองค์การมีการบริหารงานเพื่อธุรกิจด้านการถ่ายทอดข่าวสารไปยังมวลชน
5. การสื่อสารมวลชนจะถูกควบคุมด้วยการกลั่นกรองข่าวสาร ทั้งโดยสังคมและโดยระบบของการสื่อสารมวลชนเอง
6. การได้รับปฏิกริยาสะท้อนกลับจากผู้รับสาร เพื่อที่จะให้ทราบถึงผลของการสื่อสารก่อนข้างได้รับข่าวว่าการสื่อสารรูปแบบอื่นๆ

ธรรมชาติของการสื่อสารมวลชน

1. การสื่อสารมวลชนเป็นการสื่อสารที่ได้รับการสร้างสรรค์ขึ้นโดยองค์การการสื่อสาร อย่างเป็นทางการที่มีความซับซ้อน
2. องค์การการสื่อสารมวลชนมีบทบาทในการเป็นผู้เลือกสรรข่าวสาร บังคับอีกปัจจัย หนึ่งที่กำหนดลักษณะของการสื่อสารมวลชน
3. องค์การการสื่อสารมวลชนดำเนินกิจการสื่อสารมวลชนโดยที่ต้องมีเงินทุนจำนวนมาก สำหรับดำเนินงาน
4. องค์การการสื่อสารมวลชนดำเนินการสื่อสารมวลชนโดยหวังผลกำไร ท่ามกลางการ แข่งขันสูง

แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์

เมื่อสิ้นสุดยุคกลางในโลกตะวันตก สิ่งพิมพ์ที่เรียกว่าหนังสือพิมพ์ได้รับบทบาทความสำคัญในการเชื่อมโยงระหว่างกระบวนการต่างๆ ทั้งการจัดหาข้อมูลข่าวสารเพื่อรองรับกลุ่มผู้อ่านที่มีปริมาณเพิ่มมากขึ้น โดยหนังสือพิมพ์ได้ดึงข้อมูลมาจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย การหาข้อมูลข่าวสารจะมีการเลือกแหล่งข้อมูลและจัดหาข้อมูลข่าวสารมาจากหลาย ๆ แหล่ง พร้อมทั้งควบคุมและจัดการกับระบบข้อมูลข่าวสารนั้นใหม่ซึ่งจะได้รับการควบคุมความลำเอียงและเนื้อหา กลายเป็นความใหม่สด และตีพิมพ์ไปสู่ผู้อ่านอย่างสม่ำเสมอ หนังสือพิมพ์จะนำเสนออะไรก็ตามที่เป็นอยู่แต่จะไม่สามารถร่อนกรองทั้งข้อมูลข่าวสารของชุมชนมีความชัดเจนแล้วค่อยนำเสนอ หนังสือพิมพ์จะมีระยะการเผยแพร่สั้นและมีความสม่ำเสมอ สามารถประสานผลประโยชน์ที่แตกต่างกันของผู้อ่านแต่ละคน ได้เปรียบจากโอกาสด้านราคาที่ถูกกว่า ซึ่งการตั้งราคาจะเป็นไปตามวัฏกรรมการผลิตในการสั่งซื้อที่ขยายตัวเพิ่มมากขึ้น ภาระหน้าที่หลักของหนังสือพิมพ์จึงต้องอยู่ที่การรายงานข่าวความเคลื่อนไหวจากจุดหนึ่งไปสู่สาธารณชน มีลักษณะเป็นสื่อของข่าวสารโดยตรง นอกจากการรายงานข่าวแล้วยังประปรายด้วยคอลัมน์ความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งเป็นเนื้อหาแสดงทัศนะเกี่ยวกับสิ่งที่ปรากฏทั้งทางตรงและทางอ้อม ส่วนคอมเมนต์ที่ไม่เกี่ยวข้องกับข่าวเลยก็อาจเป็นเพียงส่วนประกอบส่วนหนึ่งของหนังสือพิมพ์ในการให้ความรู้แก่ผู้อ่านทางหนึ่ง (มาลี บุญศิริพันธ์, 2537, น.2)

หนังสือพิมพ์ที่ดีและแท้จริงนั้นต้องยึดเอาหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เป็นใหญ่เหนือสิ่งใด และหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่แท้จริงนั้นก็คือ ต้องเสนอข่าวที่เที่ยงตรงต่อความจริง ไม่มีการบิดเบือนใดๆ อันจะเป็นไปด้วยเจตนาหรือไม่ก็ตาม แต่ต้องยึดหลักความจริงนั้นเป็นหลักในการเสนอข่าวทุกชนิด การแสดงความคิดเห็นในหน้าหนังสือพิมพ์ทุกอย่างต้องเป็นไปด้วยความรับผิดชอบ มีความซื่อสัตย์สุจริต เพื่อหวังประโยชน์ของชุมชนส่วนใหญ่มิใช่ประโยชน์ของบุคคลใด ๆ หรือกลุ่มบุคคลใดคณะใด (ศีกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. ในประยูร ลิทธิพันธ์, 2527, น.369-370)

มาลี บุญศิริพันธ์ (2537, น.2-3) จัดแบ่งหนังสือพิมพ์ออกเป็น 2 ประเภท ตามลักษณะของข่าวที่เสนอและรูปแบบการนำเสนอที่แตกต่างกัน ได้แก่

1. หนังสือพิมพ์ประเภทเฟื่องปริมาณ (Popular Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทเร้าอารมณ์ ตื่นเต้น (Sensation) เช่น ข่าวอุบัติน่าพิศวง ข่าวอาชญากรรม ข่าวบันเทิง ข่าวเบา ๆ (Soft News) เป็นที่นิยมสำหรับผู้อ่านระดับระดับกลางลงไป เนื้อหาสามารถเข้าใจ

ได้ในทันที ไม่จำเป็นต้องนำไปคิดต่อให้นักสมอง คุณลักษณะประเภททันทีทันใด ลักษณะการจัดหน้าค่อนข้างดูฉาบฉวย หัวตัวโต เน้นภาพประกอบเป็นส่วนสำคัญของข่าวในการดึงดูดใจคนอ่าน หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะมุ่งที่ปริมาณการจำหน่ายให้มากที่สุดสนองรสนิยมผู้อ่านเป็นส่วนใหญ่

2. หนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพ (Quality Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่ให้ความสำคัญต่อข่าวประเภทมีผลกระทบต่อสังคม ลักษณะของเนื้อหาสาระค่อนข้างหนัก (Hard News) เช่น ข่าวการเมือง ข่าวเศรษฐกิจ ข่าวต่างประเทศ ฯลฯ หนังสือพิมพ์ประเภทนี้จะเน้นการรายงานวิเคราะห์สถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบในคอลัมน์หน้าในด้วย ผู้อ่านหนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งคุณภาพค่อนข้างอยู่ในวงจำกัดเฉพาะกลุ่มบุคคลที่มีความสนใจในความเคลื่อนไหวของข่าวสารการเมืองมากกว่าผู้อ่านประเภทปริมาณ ฉะนั้น ยอดจำหน่ายจึงต่ำกว่า ลักษณะการจัดหน้าหนึ่งมักเรียบง่ายไม่หวือหวาเท่ากันหนังสือพิมพ์ประเภทเพ่งปริมาณ

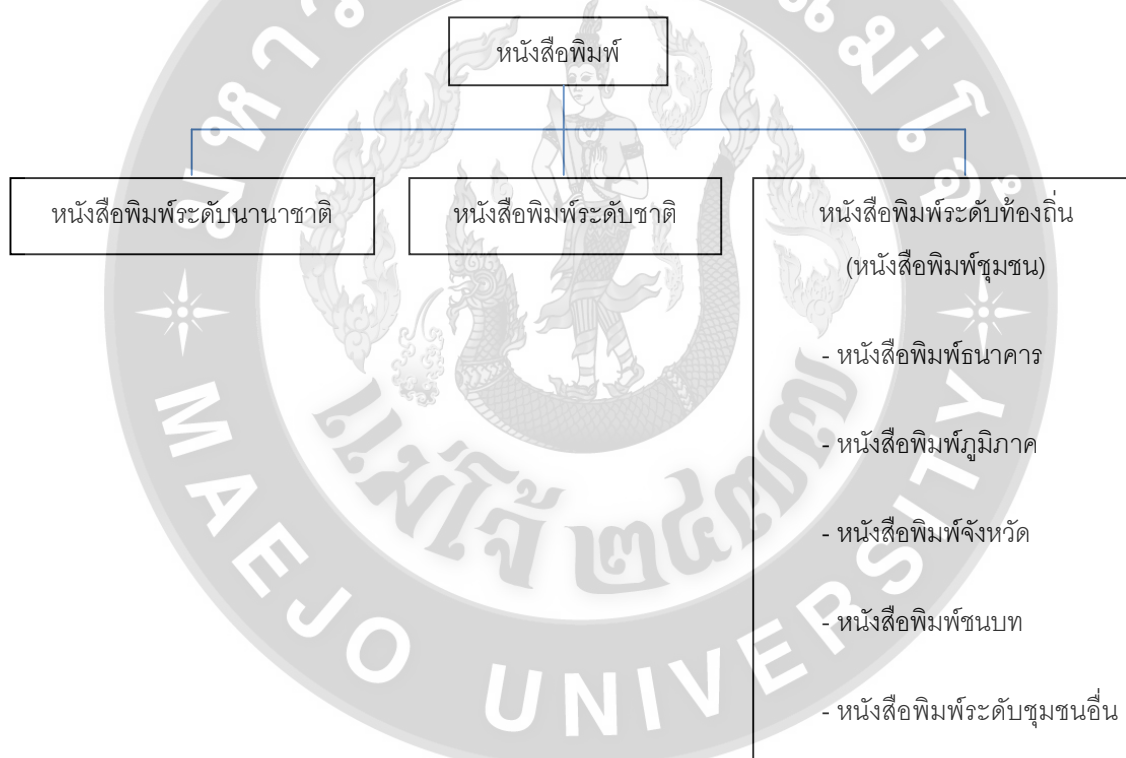
นอกจากจะจัดแบ่งหนังสือพิมพ์ตามประเภทและคุณลักษณะของเนื้อหาแล้ว ยังมีการจัดแบ่งประเภทของหนังสือพิมพ์จากขอบเขตของพื้นที่การจัดจำหน่าย โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (มาลี บุญศิริพันธ์, 2550, น.62-63)

1. หนังสือพิมพ์ระดับชาติ (National Newspaper) หรือที่บางคนเรียกว่า หนังสือพิมพ์ส่วนกลาง หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่ออกในเขตเมืองหลวงหรือส่วนกลาง โดยการเสนอข่าวทุกประเภทที่ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ เน้นข่าวเหตุการณ์หรือสถานการณ์ความเคลื่อนไหวทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ที่มีผลกระทบต่อสังคมและความสนใจของผู้อ่านทั่วประเทศ

2. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (Local Newspaper) คือ หนังสือพิมพ์ที่มีรัศมีการจำหน่ายภายในเขตท้องถิ่นหรือภูมิภาคใดภูมิภาคหนึ่ง เน้นสัดส่วนการเสนอข่าวที่มีแง่มุมข่าวเกี่ยวกับท้องถิ่นและหรือในเขตรัศมีการจัดจำหน่ายของหนังสือพิมพ์นั้นมากกว่าข่าวต่างภูมิภาค เนื่องจากเป็นหนังสือพิมพ์ที่วางขายเฉพาะท้องถิ่นจึงมียอดจำหน่ายไม่สูงเท่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติ มีกำหนดออกเป็นรายวัน ราย 3 วัน รายสัปดาห์ หรือรายเดือนก็ได้ บางคนเรียกหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในชื่ออื่นที่บ่งบอกขอบเขตพื้นที่ของหนังสือพิมพ์ให้ชัดเจนขึ้น เช่น หนังสือพิมพ์ต่างจังหวัด (Province Newspaper) หนังสือพิมพ์ภูมิภาค (Regional Newspaper) หนังสือพิมพ์ชุมชน (Community Newspaper) ไม่ว่าจะเรียกในชื่อใด ลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหรือหนังสือพิมพ์ภูมิภาคก็คือ หนังสือพิมพ์ที่มีเนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับกิจกรรมความเคลื่อนไหวของชุมชนในท้องถิ่นที่ผลิตหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น โดยมีกลุ่มเป้าหมายหลักเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในอาณาบริเวณที่หนังสือพิมพ์สังกัดอยู่

แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (Local Newspaper) มุ่งเสนอเนื้อหาเน้นหนักเกี่ยวกับท้องถิ่นเกี่ยวกับท้องถิ่นและชุมชน มีกลุ่มเป้าหมายเฉพาะท้องถิ่นที่หนังสือพิมพ์นั้นวางจำหน่าย มีความแตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ระดับชาติ (National Newspaper) ที่มุ่งเสนอเนื้อหาและมีกลุ่มผู้อ่านทั่วประเทศ และแตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ระดับนานาชาติ (International Newspaper) ที่มุ่งเสนอเนื้อหาและมีกลุ่มผู้อ่านทั่วโลกหรือหลายประเทศ

คุณลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โดยทั่วไปหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น จะมีหลักการ วิธีการ และลักษณะเหมือนกับหนังสือพิมพ์ระดับชาติ เช่น หลักการหาข่าวหรือเขียนข่าวและวิธีการเขียนบทความ/สารคดีการบรรณาธิกรณ การจัดหน้า จัดภาพ การพิมพ์ เป็นต้น แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไปจากหนังสือพิมพ์ระดับชาติ คือ กลุ่มผู้อ่านเป้าหมายของหนังสือพิมพ์ มีลักษณะดังนี้(พิระ จิตรโสภณ, 2536)

1. มีความคล้ายคลึงกันทางลักษณะภูมิศาสตร์ ลักษณะประชากร ลักษณะทางเศรษฐกิจและสังคม

2. มักอยู่เป็นที่ มีบ้านเรือนเป็นหลักแหล่ง

3. มีความสนใจในเรื่องต่างๆ ไม่ผิดแผกกันนัก

4. ใช้ชีวิตร่วมกันในกิจกรรมสังคมของท้องถิ่น

5. มีความภูมิใจในท้องถิ่นหรือชุมชน ต้องการเห็นความสำเร็จหรือเจริญก้าวหน้าของท้องถิ่น

6. สนใจในเรื่องท้องถิ่น คนในท้องถิ่น เพื่อนบ้าน ญาติ ครอบครัว และสถานที่ในท้องถิ่น

ลักษณะพิเศษของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอีกประการก็คือ ความใกล้ชิด (Nearness) ระหว่างผู้จัดทำกับผู้อ่าน ซึ่งลักษณะเช่นนี้ไม่มีในหนังสือพิมพ์ระดับชาติ นักข่าวหรือนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมักจะรู้จักผู้อ่านดี รู้จักสถานที่ รู้จักท้องถิ่นดีกว่า เข้าใจปัญหาและความเป็นไปในท้องถิ่นดีกว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงได้เปรียบและสามารถเสนอเรื่องราว หรือประเด็นปัญหาในท้องถิ่นได้ดีกว่าหนังสือพิมพ์ระดับชาติหรือหนังสือพิมพ์ในส่วนกลาง

นอกจากผู้จัดทำจะรู้จักและใกล้ชิดกับผู้อ่านในท้องถิ่นแล้ว ผู้อ่านเองก็อาจรู้จักและใกล้ชิดกับผู้จัดทำเช่นเดียวกัน สามารถที่จะแสดงปฏิกิริยาตอบสนอง (Feedback) ต่อข่าวสารที่เสนอได้โดยตรงและไม่ล่าช้า ทำให้ผู้จัดทำสามารถปรับปรุงข่าวสารเพื่อสนองความต้องการของผู้อ่านได้ถูกต้อง และสามารถแก้ไขข้อผิดพลาดได้ทันที อย่างไรก็ตาม ข้อได้เปรียบเรื่องความใกล้ชิดและการรู้จักของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นกับผู้อ่าน ก็มีผลในทางลบได้เช่นกัน คือ การสร้างศัตรูโดยตรงระหว่างผู้เป็นข่าวหรือผู้มีอิทธิพลเสียผลประโยชน์ ดังมีนักข่าวหนังสือพิมพ์ต่างจังหวัดถูกลอบสังหาร ทำร้ายและข่มขู่อยู่บ่อยๆ

เมื่อพูดถึงลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่จะต้องพูดควบคู่กันไปด้วย ก็คือ ขนาดของกิจการ สำหรับกิจการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้น อาจวัดได้คร่าวๆ โดยดูจาก 2 องค์ประกอบ คือ การเป็นเจ้าของแทนพิมพ์เองหรือไม่ และจากจำนวนบุคลากรในสำนักพิมพ์ ทั้งนี้ จากการตอบแบบสอบถามที่สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ส่งออกไปทั่วประเทศนั้นสรุปได้ว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีแทนพิมพ์และโรงพิมพ์เป็นของตนเอง นอกจากนี้บรรณาธิการอาวุโสบางแห่ง ยังได้เคยให้ข้อเสนอแนะแก่นักหนังสือพิมพ์รุ่นน้องว่าถ้าต้องการให้กิจการอยู่รอด ควรจะมีแทนพิมพ์เป็นของตนเอง เพราะสามารถรับงานพิมพ์อื่นๆ ช่วยได้ ส่วนการวัดขนาดของกิจการโดยดูจากจำนวนบุคลากรนั้น จากแบบสอบถามพบว่าส่วนใหญ่มีพนักงานอยู่ประมาณ 3-4 คน ซึ่งในจำนวนนี้อาจเป็นช่างเรียง 2

คน และอยู่ในกองบรรณาธิการ 2 คน แต่สำหรับในหนังสือพิมพ์ที่จ้างโรงพิมพ์อื่นๆ นั้น บุคลากรทั้งหมดจะอยู่ในกองบรรณาธิการและอีกหลายฉบับอาศัยวิธีจ้างนักเขียนพิเศษเป็นผู้เขียนบทความหรือบทวิเคราะห์ต่างๆ ให้ (คนยา รัชชนก, 2538)

วิระศักดิ์ สาเลยกานนท์และวิลาสินี พิพิธกุล (2530) ศึกษาเนื้อหาของข่าว ซึ่งเป็นที่นิยมในการนำเสนอในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมากที่สุด (ซึ่งถือเป็นข่าวเด่น) คือ ข่าวอาชญากรรม-อุบัติเหตุ รองลงมาคือ ข่าวการเมือง การบริหารท้องถิ่น และข่าวสังคมตามลำดับ

นอกจากนี้ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อ้างใน พิระ จิร โสภณ, 2536) ได้สำรวจการเสนอเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งผลการสำรวจแยกตามรายการได้ดังนี้

ภาคเหนือ เนื้อหาที่เสนอเป็นอันดับ 1 คือ ประกาศแจ้งความหรือโฆษณา (44%) รองลงมาคือ คอรั้มน์ซุบซิบ (25%) อันดับ 3 คือ ข่าว (15%) โดยเน้นข่าวอาชญากรรมมากที่สุด แล้วจึงต่อด้วยข่าวป่วนชวนสนใจ (Human Interest) ข่าวกีฬา และข่าวสาธารณะ ส่วนประเภทของเนื้อหาที่เสนอรองลงมาในอันดับที่ 4 คือ การแสดงความคิดเห็น (9%) ซึ่งมักจะออกมาในรูปของบทวิจารณ์มากที่สุด

ภาคใต้ เนื้อหาที่เสนอเป็นอันดับแรกก็เช่นเดียวกับภาคอื่นๆ คือ โฆษณาและประกาศแจ้งความ รองลงมาคือ คอรั้มน์ซุบซิบ (29%) และต่อด้วยประเภทของข่าวและการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเสนอในปริมาณที่เท่ากันคือ 11% สำหรับข่าวนั้นเน้นที่ข่าวอาชญากรรมเป็นหลัก รองลงมาคือข่าวป่วนชวนสนใจ ข่าวการบริหารงานราชการและข่าวในวงราชการ

ภาคตะวันออก นอกจากเนื้อหาด้านโฆษณาและประกาศแจ้งความที่มากที่สุด (40%) แล้ว เนื้อหาที่รองลงไปคือ คอรั้มน์ซุบซิบ (21%) และต่อด้วยข่าว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า นอกเหนือจากข่าวอาชญากรรมที่เสนอเป็นหลักแล้ว รองลงไปกลับเป็นข่าวการเมืองในท้องถิ่นข่าวในวงราชการและข่าวเศรษฐกิจ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แม้ว่าจุดเด่นของเนื้อหายังเป็น โฆษณา แต่ยังมีปริมาณเปอร์เซ็นต์การเสนอน้อยกว่าทุกภาค คือ เพียง 28% รองลงไปคือ คอรั้มน์ซุบซิบ คอรั้มน์แสดงความคิดเห็น และต่อด้วยข่าวตามลำดับสำหรับข่าวที่นำเสนอมากที่สุดนั้น กลับเป็นข่าวในวงการบริหารราชการ รองลงไปจึงเป็นข่าวอาชญากรรมและข่าวที่คนสนใจ หนังสือพิมพ์ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้ค่อนข้างเน้นคุณภาพ

ภาคกลาง ที่เด่นที่สุด คือ โฆษณา ซึ่งเมื่อเทียบกับทุกภาคแล้วยังมีปริมาณมากที่สุดด้วย (55%) อันดับรองลงมา คือ ข่าว แต่กลับเป็นข่าวนอกปริมณฑล คือ เป็นข่าวของส่วนกลางและ

เน้นหนักที่ข่าวการเกษตรถึง60% รองลงไปจึงเป็นข่าวศาสนา และการศึกษาส่วนข่าวในปริณิตลที่เสนอนั้นก็เช่นกัน คือ เน้นที่อาชญากรรมเป็นหลัก

อย่างไรก็ตาม ในช่วงระยะ2-3 ปีมานี้ การขยายตัวของเศรษฐกิจไปสู่ระดับภูมิภาคได้ส่งผลให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นหลายฉบับเริ่มเบนเข็มการเสนอข่าวของตนเองมาเป็นหนังสือพิมพ์แนวเศรษฐกิจมากขึ้น และบางฉบับได้เปลี่ยนชื่อ เช่น หนังสือพิมพ์ทะเล ในจังหวัดภูเก็ตเปลี่ยนเป็นหนังสือพิมพ์ปริทัศน์ หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน เปลี่ยนเป็นหนังสือพิมพ์ยุคข่าวอีสาน หนังสือพิมพ์บางแสน เปลี่ยนเป็นหนังสือพิมพ์บางแสนธุรกิจ ฯลฯ

กระแสของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ได้ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวในหมู่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นอย่างรวดเร็วมาก มีหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแนวเศรษฐกิจที่เจาะเฉพาะกลุ่มออกมาปรากฏมากขึ้น การจัดทำรูปเล่มและการให้สีสันทันทีเริ่มกลายเป็นตัวรองรับในการแข่งขันมากขึ้น นั่นคือหนังสือพิมพ์ฉบับใดที่มีรูปเล่มสวยงามน่าจับต้องมากกว่า ก็จะมีโอกาสทำยอดขายได้สูงกว่าหนังสือพิมพ์ที่ยังคงไม่พัฒนารูปร่างหน้าตาของตนเอง ในจำนวนการพัฒนารูปร่างหน้าตาที่ทำได้แก่ การหันไปใช้กระดาษปอนด์ การขยายขนาดและเพิ่มจำนวนหน้าการพิมพ์สีสี่ในคู่แรก การนำระบบคอมพิวเตอร์มาใช้ในการจัดหน้า ตลอดจนการแบ่งหนังสือออกเป็นส่วนๆ เช่น ส่วนข่าวท้องถิ่น ส่วนข่าวเศรษฐกิจ ส่วนการตลาด ส่วนสตรีและส่วนบันเทิง เป็นต้น เรียกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้เริ่มขยายมาตรฐานเข้ามาใกล้หนังสือพิมพ์ในกรุงเทพฯ แล้วทุกขณะ(พีระ จิร โสภณ, 2536)

ในขณะเดียวกันจากการที่กระแสความเปลี่ยนแปลง ได้ทำให้ธุรกิจหนังสือพิมพ์ส่วนกลางมีอัตราการเติบโตที่สูงมาก จนหนังสือพิมพ์หลายฉบับยกระดับฐานะเป็นธุรกิจระดับพันล้าน มีการนำเทคโนโลยีระดับสูงเข้ามาใช้อย่างมหาศาล มีการขยายฐานธุรกิจหนังสือพิมพ์โดยการแตกลูกแตกหลานเป็นหนังสือพิมพ์ในเครือ และมีการขยายตัวไปสู่ตลาดในส่วนภูมิภาคอย่างจริงจัง โดยในระยะแรกมีการพัฒนาระบบการขนส่งให้รวดเร็วขึ้น จนบัดนี้ได้มีการพัฒนาถึงขั้นใช้ระบบดาวเทียมในการผลิตข่าวสู่ภูมิภาคต่างๆ ที่เป็นหัวเมืองหลัก อันเป็นการทำให้ช่องว่างการรับรู้ข่าวสารข้อมูลของประชาชนในภูมิภาคต่างๆ ที่เคยรับรู้ช้ากว่าคนกรุงเทพฯ หดไป ต่อไปนี้คนต่างจังหวัดจะสามารถรับรู้ข่าวสารข้อมูลได้พร้อมๆ กันกับคนกรุงเทพฯ

การขยายตัวเข้าสู่ตลาดหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ของหนังสือพิมพ์ในเครือหนังสือพิมพ์ส่วนกลางนี้ ได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธุรกิจหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ที่ยังคงดำรงตนเป็นธุรกิจขนาดเล็กและระบบครอบครัวเป็นอย่างมาก ดังนั้นหนทางอยู่รอดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในยุค

โลกาภิวัตน์นี้ จึงต้องมีการพัฒนาทั้งรูปแบบและเนื้อหา รวมทั้งการบริหารและจัดการด้านธุรกิจ(พีระ จิร โสภณ, 2536)

โดยเฉพาะการพัฒนาด้านการเสนอเนื้อหาข่าวสาร ซึ่งหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้เปรียบหนังสือพิมพ์จากส่วนกลางในแง่ของความใกล้ชิด ต่อแหล่งข่าวและเหตุการณ์ข่าวในท้องถิ่นมากกว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงควรให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวสารในท้องถิ่นเจาะลึกและนำเสนอใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท้องถิ่น ในปริมาณที่มากกว่าและมีคุณภาพสูงกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจากส่วนกลาง ทั้งนี้เพื่อเป็นการทำหน้าที่ของการเป็นหนังสือพิมพ์เพื่อการพัฒนาที่เสนอข่าวสารการพัฒนาอย่างแท้จริง อันเป็นภาระหน้าที่สำคัญหน้าที่หนึ่งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ลักษณะและบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

ลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความแตกต่างไปจากลักษณะของหนังสือพิมพ์ทั่วไปในเรื่องของขอบเขตพื้นที่การหาข้อมูลข่าวสารและการจัดจำหน่ายเป็นหลัก หนังสือพิมพ์ระดับชาติอาจมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในมุมกว้างทั้งเรื่องราว ความคิดเห็นหรือปรากฏการณ์ซึ่งในหนังสือพิมพ์ระดับชาติจะเน้นการเสนอเนื้อหาที่มีผลกระทบกับคนส่วนใหญ่ของประเทศ แต่สำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ภูมิภาค หนังสือพิมพ์จังหวัด หรือหนังสือพิมพ์ชนบทได้กำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานที่เน้นนำเสนอเรื่องราวเฉพาะขอบเขตที่ได้กำหนดไว้ในพื้นที่หนึ่ง ๆ การคัดเลือกข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นคัดเลือกเนื้อหาตามพื้นที่ของการหาข่าวหรือพื้นที่การจัดจำหน่าย

รูปลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความหลากหลายทั้งขนาด จำนวนหน้า จำนวนสีราคา เนื้อหา ฯลฯ ลักษณะทางกายภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงไม่มีรูปแบบที่ตายตัวแต่สิ่งที่เหมือนกันแทบจะทั้งหมดของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็คือ ระยะเวลาที่ออกซึ่งมักจะออกพร้อม ๆ กันในวันออกสลากกินแบ่งรัฐบาลหรือหนังสือพิมพ์รายหวนั่นเอง แต่ในด้านจินตภาพหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็มีลักษณะหลากหลายกันไปตามลักษณะของท้องถิ่นนั้น คนในท้องถิ่นจะมองภาพหนังสือพิมพ์ของตนเองแตกต่างไปตามกรอบอ้างอิงของผู้อ่านและความคาดหวังของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็น

หนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้นตามความต้องการและสนองตอบผลประโยชน์
ของสังคมท้องถิ่นนั้นๆ โดยตรง ไม่ใช่เกิดขึ้นตามเจตจำนงของใครคนใดคนหนึ่ง

โดยเฉพาะเนื้อหาของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นชี้ให้เห็นและเข้าใจถึงเหตุการณ์
ปรากฏการณ์ ปัญหา ความรู้สึกนึกคิด ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของคน
ท้องถิ่นนั้นโดยแท้ หากมีเรื่องอื่นอยู่บ้างก็เพียงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นได้กับสังคม
ท้องถิ่นนั้น (พิศิษฐ์ ชวลาธวัช, 2542, น.6)

แนวทางของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความแตกต่างจากหนังสือพิมพ์ระดับชาติอยู่เพียง
จุดเดียวเท่านั้น นั่นคือ หนังสือพิมพ์ของท้องถิ่นใดก็ควรจะได้รับใช้ข้อมูลข่าวสารในสังคมของ
ท้องถิ่นนั้นเป็นหลัก หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงมีบทบาทพิเศษเฉพาะที่แตกต่างจากหนังสือพิมพ์
ระดับชาติตามเงื่อนไขต่างๆ ดังต่อไปนี้ (สุภาพ ศิริमानนท์ ใน พิศิษฐ์ ชวลาธวัช, 2526, น. 68-69)
เป็นบรรณาธิการ

- เสนอคำบอกเล่าข่าวสารแห่งภูมิภาคของตนเป็นสำคัญ
- ให้คำแนะนำเกี่ยวกับปัญหาสาธารณะแห่งภูมิภาคของตนเป็นสำคัญ
- ให้ความหฤหรรษ์บันเทิงตามลักษณะและตามระดับแห่งความรู้แก่ผู้อ่านใน
ภูมิภาคของตน
- ทำหน้าที่เป็นสื่อของการประกาศโฆษณาสินค้าและบริหารแห่งภูมิภาคของตน
เป็นสำคัญ

หนังสือพิมพ์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทหน้าที่อย่างชัดเจนในการดำเนินกิจการ
ถึงแม้ว่าจะเป็นธุรกิจของเอกชนแต่ก็มีพันธกิจที่สำคัญต่อสังคมหลากหลายประการด้วยกัน โดย
บทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์เกิดขึ้นจากสภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีตและมีการเพิ่มเติมจน
ในที่สุดบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในฐานะที่เป็นสื่อมวลชนก็ถูกพัฒนาจนมีความชัดเจนมาก
ยิ่งขึ้น หนังสือพิมพ์ถูกกำหนดวาระไว้ 6 ประการในการแสดงบทบาทและหน้าที่สำหรับ
หนังสือพิมพ์ ดังนี้ (เฟรด เอส ซีเบอร์ท, เรออกคอร์ด ฟิเตอร์สัน, และวิลเบอร์ แชม, 1956/2513)

1. สนับสนุนระบบการเมืองด้วยการเสนอข่าวสาร การอภิปราย และได้แย้งเกี่ยวกับ
กิจกรรมต่างๆ ของส่วนรวม
2. เพิ่มพูนสติปัญญาของสาธารณชนเพื่อให้มีความสามารถปกครองตนเอง
3. ปกป้องสิทธิต่าง ๆ ของปัจเจกชนด้วยการทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมรัฐบาล
4. สนับสนุนระบบเศรษฐกิจ สำหรับข้อนี้หน้าที่สำคัญที่สุดของหนังสือพิมพ์ก็คือ จัด
ให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าและบริการต่าง ๆ ได้มาพบกันด้วยการใช้สื่อในการโฆษณา
5. ให้ความบันเทิง

6. รักษาฐานะในทางการเงินของตนเองให้มั่นคงพอที่จักได้เป็นเสรีจากความกดดันต่าง ๆ ของบรรดากลุ่มผลประโยชน์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ

จากลักษณะที่พึงมีของหนังสือพิมพ์ทำให้เห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไม่ใช่เป็นเพียงสินค้าประเภทข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่หนังสือพิมพ์ยังต้องใช้ศักยภาพในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้เป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนโดยเฉพาะการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนที่จะต้องไม่โดนเอารัดเอาเปรียบจากผู้ใช้อำนาจรัฐซึ่งการจะปฏิบัติหน้าที่นี้ได้อย่างดีจะต้องรู้จักปกครองตัวเองให้เป็นอิสระจากการกดดันทางการเงินหรือสภาพทางเศรษฐกิจที่มีผู้พยายามจะนำมาใช้ครอบงำเนื้อหาภายในหนังสือพิมพ์ให้เป็นไปตามที่ตนเองหรือกลุ่มผลประโยชน์ของตัวเองต้องการโดยหนังสือพิมพ์ต้องละทิ้งผลประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งบทบาทหน้าที่ทั้ง 6 ประการข้างต้นมีความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับความคิดเห็นของคณะกรรมการแมคไบรด์ที่อยู่เนสโกได้แต่งตั้งขึ้นมาเพื่อศึกษาปัญหาการสื่อสารของโลก คณะกรรมการแมคไบรด์ได้สรุปหน้าที่ที่สำคัญของการสื่อสารไว้แต่ละด้านดังนี้ (ฌอง แมคไบรด์, 2528, น. 21-22)

ด้านข่าวสาร การเก็บรวบรวมแยกแยะและกระจายข่าว ข้อเท็จจริงและความเห็น ซึ่งจำเป็นต่อการทำให้เราเข้าใจบุคคลอื่น ชุมชนอื่น สถานการณ์ภายในและภายนอกประเทศก่อนที่จะตัดสินใจอย่างเหมาะสมในเรื่องนั้น ๆ

ด้านการอยู่ร่วมกัน การสร้างสมความรู้ความคิดร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เราอยู่ร่วมกันในสังคมได้ด้วยการตระหนักว่าคนแต่ละคนอาจทำตนให้มีประโยชน์ต่อสังคมได้

ด้านแรงผลักดันการส่งเสริมอุดมการณ์ทั้งระยะสั้นและยาว ทั้งของสังคมและส่วนตัว ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นให้เราทุกคนมีบทบาทเพื่อจุดประสงค์ร่วมกัน

ด้านการอภิปราย การให้ข้อมูลที่หามาได้เพื่อทำให้ปัญหาสังคมชัดเจนขึ้นและนำไปสู่การมีความเห็นร่วมกันในการแก้ปัญหา และเพื่อทำให้ประชาชนสนใจในปัญหาของชุมชนประเทศและระหว่างประเทศ

ด้านการศึกษา การกระจายความรู้เพื่อพัฒนาสติปัญญา สร้างลักษณะนิสัยและทักษะตลอดชีวิต

ด้านความก้าวหน้า การเผยแพร่ผลงานทางศิลปวัฒนธรรม การสงวนรักษามรดกทางวัฒนธรรมและการทำให้คนเรากองงามขึ้นด้วยการปลูกจิตนาการให้ตื่น และกระตุ้นความปรารถนาที่จะสร้างสรรค์ความงาม

ด้านความบันเทิง การเผยแพร่ละคร ระบาย วารณกรรม กีฬาและกิจกรรมอื่น ๆ เพื่อการพักผ่อนทั้งในแง่ส่วนตัวและส่วนรวม

ด้านความสามัคคี การให้โอกาสผู้คนกลุ่มชนและเชื้อชาติต่าง ๆ ได้แสวงหาข้อมูลจากแหล่งหลากหลาย เพื่อช่วยให้พวกเขารู้จักและเข้าใจความคิดเห็นและความฝันของกันและกัน

จากนิยามและบทบาทหน้าที่ของการเป็นหนังสือพิมพ์ทำให้เราสามารถเข้าใจถึงความเป็นหนังสือพิมพ์ได้อย่างชัดเจนถึงแม้ว่านิยามต่าง ๆ จะเป็นอุดมคติที่หนังสือพิมพ์ต้องพยายามที่จะทำให้เป็นไปตามนั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วหนังสือพิมพ์จะทำตามอุดมคติได้มากหรือน้อยต่างกันขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและปัจจัยต่าง ๆ ที่จะมามีผลกระทบต่อการผลิตหนังสือพิมพ์ ดังนั้นการวิเคราะห์การบริหารงานหนังสือพิมพ์จึงจำเป็นต้องมองถึงการแสดงบทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ที่ปรากฏอยู่ในพื้นที่การปฏิบัติงานของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ ซึ่งนิยามและบทบาทหน้าที่ดังกล่าวจะเป็นหลักเกณฑ์ในการวิเคราะห์การวางตำแหน่ง (Positioning) ของตนเองในสังคม ซึ่งจะทำให้เห็นว่าการบริหารงานหนังสือพิมพ์เป็นไปในทิศทางใดได้จากการวิเคราะห์โดยหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ดังที่กล่าวมา

สุรัตน์ นุ่มนนท์ (วีระศักดิ์ สาเลขยานนท์, 2530, น. 20) เป็นผู้รวบรวม ได้สรุปบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่พึงมีต่อท้องถิ่นว่า

1. รายงานข่าวความเคลื่อนไหวของท้องถิ่นและเสนอเรื่องราวของท้องถิ่นในรายละเอียดและลึกซึ้งกว่าถึงแม้เรื่องหรือข่าวสารนั้นหนังสือพิมพ์ในระดับชาติจะเสนอก่อนหน้าแล้วก็ตาม
2. ต้องรายงานภาวะสินค้าในตลาดท้องถิ่น เป็นตัวกลางโฆษณาสินค้าให้กับพ่อค้าและธุรกิจในพื้นที่
3. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องช่วยส่งเสริมทางด้านสวัสดิการและการจัดวางโครงการต่าง ๆ ในท้องถิ่น
4. ต้องรู้จักยกย่องคุณงามความดีของคนประกอบกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่น
5. ต้องสอดส่องการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐในท้องถิ่นตลอดจนติดตามการปฏิบัติหน้าที่ของนักการเมืองที่ได้รับเลือกตั้งจากท้องถิ่นไม่ว่าในระดับชาติหรือในระดับท้องถิ่น
6. ต้องช่วยปลุกกระดมความคิดให้คนในท้องถิ่นช่วยกันแก้ไขปัญหาและส่งเสริมโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น
7. มีหน้าที่ให้การสอนให้ความบันเทิงและแจ้งข่าวสาร
8. เป็นแรงผลักดันช่วยสร้างความสามัคคีในท้องถิ่น

ลักเคอร์และวิลเลียม (Frank W. Rucker, Herbert Lee Williams) มองว่าหนังสือพิมพ์มีทางที่จะสามารถแสดงบทบาทช่วยเหลือท้องถิ่นหรือชุมชนได้ 6 ประการด้วยกัน อันได้แก่

1. ชี้ให้เห็นถึงความต้องการและวิธีการแก้ปัญหา ในบางครั้งหนังสือพิมพ์ได้แสดงออกถึงความต้องการและแสดงวิธีการหาทางออกของปัญหาชุมชน ข้อเสนอแนะของหนังสือพิมพ์มีความสำคัญกับชุมชนในการแก้ปัญหาให้ประสบผลสำเร็จเป็นสิ่งที่น่าพอใจของชุมชน แต่บางครั้งชุมชนอาจเป็นแตกต่างหรือไม่เห็นด้วยหรือเฉยชากับบทบาทนี้ของหนังสือพิมพ์

2. แสดงให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่างรัฐและประเทศ หนังสือพิมพ์จะมีบทบาททำให้เห็นความเชื่อมโยงและความเคลื่อนไหวระหว่างชุมชน รัฐ และองค์กรต่าง ๆ ของชาติ

3. มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชาติ หนังสือพิมพ์สามารถร่วมและสนับสนุนความเคลื่อนไหวของชาติในวาระสำคัญต่าง ๆ ของชาติ เช่น เรื่องสุขภาพ หรือกิจกรรมของชาติที่สำคัญต่าง ๆ

4. ตีความข่าวของรัฐและชาติ การนำข่าวระดับรัฐหรือชาติมาเสนอในหนังสือพิมพ์มีส่วนช่วยตีความให้ประชาชนในชุมชนสามารถรู้ได้ว่าข่าวสารหรือนโยบายของรัฐมีส่วนเกี่ยวข้องกับตนเองอย่างไร เพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง

5. สนับสนุนคนกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นสมาคม องค์กรศาสนา กลุ่มเยาวชน กลุ่มการเมือง กลุ่มการค้า หนังสือพิมพ์ล้วนมีบทบาทสนับสนุนการทำงานของกลุ่มทั้งหลายที่มีอยู่ในชุมชนด้วยการเผยแพร่ข่าวสารให้คนในชุมชนและองค์กรหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นสามารถเชื่อมโยงเกี่ยวพันกันได้ต่อไป

6. สนับสนุนชุมชน ในการเผยแพร่ข่าวสารหรือโฆษณาท้องถิ่นไปสู่โลกภายนอก ทำให้คนภายนอกชุมชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นจากภายในชุมชนผ่านทางหนังสือพิมพ์

จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีบทบาทเหมือนกับสื่อมวลชนแขนงอื่นๆ ที่จะต้องเป็นผู้ให้และผู้สนับสนุนท้องถิ่นของตนเอง ทั้งการให้ข่าวสาร ให้ความรู้ และเป็นผู้ตรวจสอบความผิดปกติที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นและสะท้อนกระตุ้นเตือนให้คนภายในท้องถิ่นได้ระมัดระวัง จนถึงต้องเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดการแก้ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น พร้อมกับการให้ความรู้ไปด้วย ดังนั้นหากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้ปฏิบัติงานตามอุดมการณ์ดังที่กล่าวมา หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงมีบทบาทเป็นฟันเฟืองอีกตัวหนึ่งที่ทำให้สังคมเกิดความสมดุลความไม่เท่าเทียมกันลงไปได้ การบริหารงานหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงบทบาทต่าง ๆ เหล่านี้

นอกจากนี้บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในแง่กระบวนการสื่อสาร(พีระจิระ โสภณ, 2536) มีดังนี้

1. เป็นผู้ควบคุมข่าวสาร(Gatekeeper) คือ ทำหน้าที่คัดเลือก เลือกรับ รวบรวม ตัดทอน ตีความ ขยายความ เน้นความสำคัญของข่าวสารเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนถ่ายทอดยังผู้อ่าน

2. เป็นเครือข่ายของข่าวสาร(Communication Network) ทำหน้าที่รับหรือแสวงหาข่าวสารจากแหล่งต่างๆ แล้วถ่ายทอดไปยังผู้รับสารคนอื่นๆ
3. ทำหน้าที่เป็นผู้นำความคิดเห็นในชุมชน(Opinion Leader) เป็นคนคอยชี้แนะ ชี้นำความคิดเห็นในประเด็นต่างๆ เป็นแหล่งความคิดเห็นและการชักจูงใจในชุมชน
4. ทำหน้าที่เป็นChange Agent คือ ผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นผู้นำแนวความคิดหรือวิธีปฏิบัติใหม่ๆ มาแนะนำชุมชนให้เกิดความรู้ ความสนใจ การยอมรับและการปฏิบัติตาม
5. เผยแพร่เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลผู้รับผิดชอบหรือมีส่วนร่วมในโครงการต่างๆ ของชุมชนเพื่อให้ประชาชนในชุมชนได้รับรู้และมีส่วนในการสนับสนุนและกำลังใจ
6. สร้างความสนใจต่อการเมือง การปกครองท้องถิ่น และการเลือกตั้ง
7. กระตุ้นให้เกิดความสำนึกในปัญหาท้องถิ่นและโครงการต่างๆ
8. ให้การศึกษา ให้ความบันเทิง และแจ้งข่าวสาร
9. เป็นหน่วยพลังของชุมชน สร้างความสามัคคีและความเป็นปึกแผ่น สร้างกองทุนสงเคราะห์ เป็นต้น

10. จิปาถะอื่นๆ

ชาวลิต ปัญญาลักษณ์ และคณะ(2528) ได้ให้ความเห็นว่า โดยธรรมชาติของหนังสือพิมพ์นั้นเป็นสื่อที่มีความคล่องตัวสามารถให้ข่าวสารความรู้และความบันเทิงแก่ผู้อ่านสามารถใช้เป็นสื่อพัฒนาประเทศได้ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาได้ 2 ทาง คือ

1. ด้านความคิด หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องเป็นสื่อกลางในการระดมความคิดเห็นเป้าหมายขอบเขต และช่องทางที่เหมาะสมในการพัฒนาท้องถิ่น
2. ด้านการปฏิบัติ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข่าวสารแก่ประชาชนในท้องถิ่น เป็นการให้ความรู้และให้แนวทางปฏิบัติแก่ประชาชน อันจะนำไปสู่การพัฒนาท้องถิ่นในที่สุด

แม้ว่าขอบเขตของการพัฒนานั้นจะกว้างขวาง และมองได้หลายจุด หนังสือพิมพ์ไม่สามารถจะมีส่วนร่วมได้หมดก็ตาม แต่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นก็ควรจะเลือกพัฒนาในส่วนที่เห็นว่ามี ความสำคัญและจำเป็นต่อท้องถิ่นก่อน ซึ่งสิ่งสำคัญที่จะต้องพัฒนา(ชาวลิต ปัญญาลักษณ์ และคณะ, 2528) คือ

1. พัฒนาด้านเศรษฐกิจ เรื่องปากท้องของประชาชนในท้องถิ่น

2. พัฒนาด้านการเมืองการปกครองท้องถิ่น กระตุ้นให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตระหนักถึงสิทธิและเสรีภาพ ขณะเดียวกันหนังสือพิมพ์ต้องปกป้องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ไม่ให้ถูกละเมิดด้วย

3. พัฒนาด้านจริยธรรมและคุณธรรม ปลุกฝังค่านิยมที่ถูกต้องแก่ประชาชนและชุมชนชาวลิต ปัญญาลักษณ์ และคณะ(2528) ได้ให้ความเห็นว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น มีบทบาทในการพัฒนาประเทศโดยการแสดงออกทางด้านเนื้อหาที่เป็นข่าวและบทวิพากษ์วิจารณ์ โดยที่เนื้อหาข่าวนั้น เกี่ยวกับการพัฒนาคนในท้องถิ่นทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ พัฒนาอาชีพและพัฒนาทางด้านการเมือง ส่วนเนื้อหาในบทวิพากษ์วิจารณ์นั้น นอกจากจะเป็นปากเป็นเสียงให้คนในท้องถิ่นแล้ว ควรจะเป็นตัวกลางรับร้องทุกข์ของประชาชนในท้องถิ่นด้วย เช่น มีคอลัมน์จดหมายจากผู้อ่าน เป็นต้น ถ้าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสามารถทำหน้าที่ดังกล่าวได้ บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจะต้องเพิ่มมากขึ้นและมีความสำคัญต่อประชาชนในท้องถิ่นมากขึ้นตามไปด้วย

สุภา ศิริมานนท์ (2528) กล่าวถึง การทำงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นว่า มีหลักในการทำงาน 3 ประการที่จะต้องยึดถือปฏิบัติควบคู่กัน ดังนี้

1. มีหลักในการบรรณาธิการ คือ เนื้อหาข่าวสารทั้งหลายต้องสอดคล้อง และรับใช้ท้องถิ่น
2. มีหลักในการผลิต คือ การผลิตจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
3. มีหลักในการบริหารจัดการ ซึ่งต้องการความเชี่ยวชาญในการจัดการให้เหมาะสมกับท้องถิ่น

ชาวลิต ปัญญาลักษณ์ และคณะ(2528) มีความเห็นว่า หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น เป็นสื่อที่ได้เปรียบกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น เพราะเป็นรูปธรรม สามารถจับต้องได้ มาจากการมีส่วนร่วมของคนในท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ส่วนมากทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคมในด้านต่างๆดังนี้

1. ด้านแนวความคิด หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นสามารถเป็นผู้นำความคิดได้ โดยการนำเสนอความคิดต่างๆ เพื่อให้เกิดความคิดคล้อยตามหรือโต้แย้ง อันจะนำไปสู่ความคิดที่หลากหลาย และได้ความคิดที่ดีที่สุด เพื่อสร้างสรรค์สังคมให้เจริญขึ้น
2. ด้านการพัฒนาความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่น ได้แก่ บทบาทในการเสนอแนะเรื่องราวต่างๆ ที่สลับซับซ้อนให้ประชาชนเข้าใจ เพื่อเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่ บทบาทและการดำเนินชีวิตของคนในท้องถิ่นให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
3. การสร้างความภูมิใจให้เกิดขึ้นในสังคม โดยการเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ที่สร้างชื่อเสียงให้แก่ท้องถิ่น

4. ด้านการรณรงค์สร้างความเปลี่ยนแปลงในท้องถิ่น เช่น หนังสือพิมพ์คนเมืองของ จังหวัดเชียงใหม่ (ปัจจุบันเลิกกิจการไปแล้ว) ได้รณรงค์เรียกร้องให้มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

5. การทำหน้าที่เป็นสุนัขเฝ้ายาม(Watch Dog) ดูแล วิพากษ์วิจารณ์สิ่งที่เกิดขึ้นใน ท้องถิ่น เพื่อให้มีแต่สิ่งที่ถูกต้องเหมาะสม

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น (Community Newspaper) หมายถึง หนังสือพิมพ์ที่เกิดขึ้นตามความต้องการและตอบสนองผลประโยชน์ของสังคมท้องถิ่นนั้นๆ โดยตรง ไม่ใช่เกิดจากเจตจำนงของใครคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ โดยพื้นฐานทางความคิดของ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมาจากจิตสำนึกของคนท้องถิ่นที่มุ่งแสวงหาความถูกต้องในฐานะที่เป็นส่วน หนึ่งของสังคมท้องถิ่นนั้น ดังนั้นการผลิตสื่อออกมาในรูปแบบหนังสือพิมพ์จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็น สื่อกลางในการถ่ายทอดเหตุการณ์ ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในรูปแบบข่าว บทความ ที่วิจารณ์เหตุการณ์ หรือปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้คนในท้องถิ่นได้รับรู้และรวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาหรือ เสนอความคิดเพื่อเป็นการพัฒนาท้องถิ่น

การทำหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจัดได้ว่าเป็นการทำธุรกิจอย่างหนึ่งภาคเอกชนที่มีขนาดเล็ก ซึ่งแนวทางในการบริหารงานเองก็ไม่แตกต่างจากการบริหารงานแนวทางทุนนิยม คือ มีทั้งการ ลงทุนทางด้านทรัพย์สิน กำลังคน และวิธีการในการประกอบกิจการ ซึ่งหากไม่มีประสิทธิภาพมาก พอก็มีผลทำให้เกิดการขาดทุนและเลิกกิจการ ทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นบางฉบับไม่สามารถออก อย่างสม่ำเสมอจนล้มเลิกในที่สุด และอุปสรรคที่เป็นตัวชี้ขาดในการที่จะทำให้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ยังคงอยู่ได้นั้นขึ้นอยู่กับรายได้หลักจากการบริหารงานและการลงทุน โดยมีรายได้หลักอยู่ 2 อย่าง คือ รายได้จากการจำหน่ายหนังสือพิมพ์ และรายได้จากการลงโฆษณาประชาสัมพันธ์จากบริษัท ห้างร้านที่จะให้การสนับสนุนมากหรือน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับความเชื่อมั่นของท้องถิ่นที่มีต่อ หนังสือพิมพ์นั้น ซึ่งปัญหาในระดับหนึ่งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจำนวนมากที่ยังไม่สามารถ ดำเนินการให้รายได้หลักเป็นไปอย่างที่ต้องการได้ จึงต้องมีการสร้างความสัมพันธ์กับแหล่งที่ สามารถให้การสนับสนุนได้ มีบ่อยครั้งที่มักแสดงการเอาอกเอาใจแหล่งที่ให้การสนับสนุนอย่าง ผิดปกติ หรือทำให้เกิดสงครามการลดราคาโฆษณาลงเพื่อเป็นการเอาชนะหนังสือพิมพ์คู่แข่งส่งผล ให้คุณภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเปลี่ยนไปเป็นหนังสือโฆษณาที่มีพื้นที่โฆษณามากกว่าพื้นที่ ข่าวสารและสาระประโยชน์ (พิศิษฐ์วาทราชวัช, 2542)

จากการที่องค์กรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนต้องการประชาสัมพันธ์ข่าวสาร และกิจกรรมของหน่วยงานให้เป็นที่รู้จักในท้องถิ่น จึงได้มีการตั้งงบประมาณในการสนับสนุน สื่อมวลชนในระดับหนึ่งเพื่อเป็นการช่วยเหลือ กลับพบว่าบางหน่วยงานมีการใช้จ่ายงบประมาณ

อย่างฟุ่มเฟือย และเป็นช่องว่างให้สื่อมวลชนบางกลุ่มเรียกร้องค่าตอบแทน ไม่ว่าจะเป็นการตอบแทนด้วยสิ่งของหรือด้วยเงินก็ตาม จึงเป็นจุดอ่อนของหน่วยงานของรัฐและเอกชน ทำให้สื่อถูกรอบงำได้ง่าย นอกจากนี้ในบางครั้งหน่วยการราชการมีการยึดเหนี่ยวเงินเพื่อปิดบังซ่อนเร้นข้อผิดพลาดและผลประโยชน์ของผู้นำหน่วยงาน ทำให้สื่อเกิดความเคียดชังที่จะได้รับค่าตอบแทนเมื่อมีการนำเสนอข่าว

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชนินฐา สมร่าง (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความคิดเห็นของกองบรรณาธิการเนื้อหาข่าวและความต้องการของผู้อ่าน ในด้านการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน “ไทยนิมิต” จังหวัดลพบุรี ผลการวิจัยพบว่า แนวความคิดของกองบรรณาธิการให้ความสำคัญต่อการเสนอข่าวแต่ละประเภท ให้ความสำคัญกับปริมาณข่าวสารแต่ละประเภทที่นำเสนอในหน้าหนังสือพิมพ์ค่อนข้างสูง แต่มีความสัมพันธ์กับความต้องการของผู้อ่านค่อนข้างน้อย หมายความว่า แนวความคิดของกองบรรณาธิการ มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาข่าวที่นำเสนอ แต่ไม่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับความต้องการของผู้อ่านและความต้องการของผู้อ่านไม่มีความสอดคล้องสัมพันธ์กับเนื้อหาข่าวที่นำเสนอเช่นเดียวกัน สำหรับข่าวที่กองบรรณาธิการให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ข่าวอาชญากรรม รองลงมาได้แก่ ข่าวสังคมข่าวบุคคลและข่าวพัฒนาท้องถิ่น อันดับสุดท้าย คือ ข่าวต่างประเทศ ส่วนผู้อ่านนั้นมีความต้องการเนื้อหาข่าวด้านการปกครองท้องถิ่นมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ข่าวเศรษฐกิจและข่าวการพัฒนาท้องถิ่น ส่วนอันดับสุดท้าย ได้แก่ ข่าวศาสนา-วัฒนธรรม

พิทยาพัฒน์ธัญญา (2534) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างต่อบทบาทที่หนังสือพิมพ์ควรจะเป็นและที่กำลังเป็นอยู่ในการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนา โดยต้องการศึกษาความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างต่อการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาเพื่อทราบการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเกี่ยวกับบทบาทที่ควรจะเป็นและบทบาทที่กำลังเป็นอยู่ในการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาผลการวิจัยพบว่า

1. นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความคิดเห็นต่อบทบาทที่ควรจะเป็นและบทบาทที่กำลังเป็นอยู่ในการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยบทบาทที่นักหนังสือพิมพ์กำลังเป็นอยู่น้อยกว่าบทบาทที่ควรจะเป็น

2. ตำแหน่งหน้าที่ ระยะเวลาการทำงานและการเข้ารับการอบรมวิชาชีพหนังสือพิมพ์มีผลทำให้ความเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต่อบทบาทในการเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาแตกต่างกัน

3. นักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นให้ความสำคัญในลำดับสูงกับบทบาทต่อผู้เพื่อความเป็นธรรมในสังคมส่งเสริมระบอบประชาธิปไตยวิพากษ์วิจารณ์เพื่อแก้ไขสิ่งที่ไม่ดีในสังคมสอดคล้องความทุกข์ยากของประชาชนและสนับสนุนการพัฒนาชนบท

4. ปัญหาสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเสนอข่าวเพื่อการพัฒนาคือการขาดประสบการณ์และการฝึกอบรมในวิชาชีพนี้

คนยัชชนก (2537) ได้ทำการศึกษาเรื่อง หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับการกำหนดวาระข่าวสารการพัฒนให้แก่ชุมชนโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปริมาณการนำเสนอข่าวสารการพัฒนาของหนังสือท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่และเปรียบเทียบการให้ความสำคัญต่อหัวข้อข่าวสารการพัฒนาโดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่ที่จัดโดยประชาชนผู้อ่านและโดยเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาหนังสือพิมพ์ในเชิงปริมาณ ความถี่ เนื้อที่และน้ำหนักความสำคัญของหัวข้อข่าวสารการพัฒนาที่นำเสนอในช่วงวันที่ 1 สิงหาคม ถึง 30 ตุลาคม 2537 พร้อมทั้งสำรวจความสำคัญหัวข้อข่าวสารการพัฒนาที่จัดโดยประชาชนในเขตอำเภอเมืองจังหวัดเชียงใหม่ และเจ้าหน้าที่ด้านการพัฒนาในท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า

1. อันดับความสำคัญของประเด็นหรือหัวข้อข่าวสารการพัฒนาที่นำเสนอโดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับที่จัดโดยผู้อ่านและเจ้าหน้าที่พัฒนา มีความสัมพันธ์ในเชิงสอดคล้องซึ่งกันและกันโดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของอันดับความสำคัญของหนังสือพิมพ์กับผู้อ่าน = 0.77 (มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) หนังสือพิมพ์กับเจ้าหน้าที่ 0.80 (มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01) และผู้อ่านกับเจ้าหน้าที่ = 0.93 (มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001) ทั้งนี้โดยมีหัวข้อข่าวสารการพัฒนาที่ได้รับ ความสำคัญมากที่สุดเป็นอันดับแรกเหมือนกันคือปัญหาขยะ

2. หนังสือท้องถิ่นที่มีเจ้าของเป็นคนท้องถิ่นมีการนำเสนอหัวข้อข่าวสารการพัฒนาในปริมาณมากกว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่อยู่ในเครือหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง

3. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีเจ้าของเป็นคนเจ้าถิ่นมีการจัดอันดับความสำคัญหัวข้อข่าวสารการพัฒนาที่สอดคล้องกับการจัดอันดับความสำคัญข่าวสารการพัฒนาที่จัดโดยผู้อ่าน (ค่า rho = 0.81) ซึ่งสอดคล้องสูงกว่าที่จัดโดยหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่อยู่ในเครือหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง (ค่า rho = 0.67) โดยมีความแตกต่างทางสถิติที่คำนวณด้วยค่า z-test = 3.019 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 แต่การจัดอันดับสำคัญของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่มีเจ้าของเป็นคนท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับการ

จัดอันดับของเจ้าหน้าที่พัฒนา (ค่า $\rho = 0.74$) ไม่แตกต่างจากการจัดอันดับของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่อยู่ในเครือหนังสือพิมพ์ส่วนกลาง (ค่า $\rho = 0.73$) โดยมีค่าสถิติ $z = 0.155$ ซึ่งไม่มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ชลพันธ์อุปกิจ (2545) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดประชาสังคม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่ว่าเป็นไปตามแนวคิดประชาสังคมหรือไม่อย่างไร โดยแบ่งวิธีการศึกษาเป็น 3 ส่วนคือ (1) การวิเคราะห์การแสดงบทบาทผ่านเนื้อหาหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์และเชียงใหม่นิวส์ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 1 มกราคม ถึง 31 ธันวาคม 2543 รวม 730 ฉบับ (2) การวิเคราะห์บทบาทจากการสำรวจความคิดเห็นผู้นำกลุ่มประชาสังคมในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 73 คน และ (3) การสัมภาษณ์เชิงลึกผู้นำกลุ่มประชาสังคมในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 26 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. การแสดงบทบาทตามแนวความคิดประชาสังคมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จังหวัดเชียงใหม่ที่สะท้อนผ่านข่าวและบทความนั้นยังคงให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาระดับจังหวัดที่เป็นไปตามความสนใจของประชาชนส่วนใหญ่คือประเด็นการสร้างสะพานข้ามแยกสนามบิน และปัญหาราคาผลไม้โดยเสนอในรูปแบบข่าวมากที่สุดและเสนอเพียงข่าวรองในหน้าแรกเท่านั้นยังไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหาในระดับชุมชนหรืออำเภอรอบนอกเท่าที่ควร และยังไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเวทีสาธารณะสำหรับประชาชนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ยังมีส่วนร่วมเพียงเป็นผู้ให้ข้อมูลแก่หนังสือพิมพ์ในบางโอกาสเท่านั้นและส่วนใหญ่จะเป็นผู้นำกลุ่มประชาสังคมผู้นำทางความคิดหรือนักวิชาการที่มีชื่อเสียงเท่านั้นซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าประชาชนทั่วไปยังขาดโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นและกำหนดประเด็นวาระข่าวสารที่เกี่ยวกับปัญหาในท้องถิ่นได้ด้วยตัวเอง

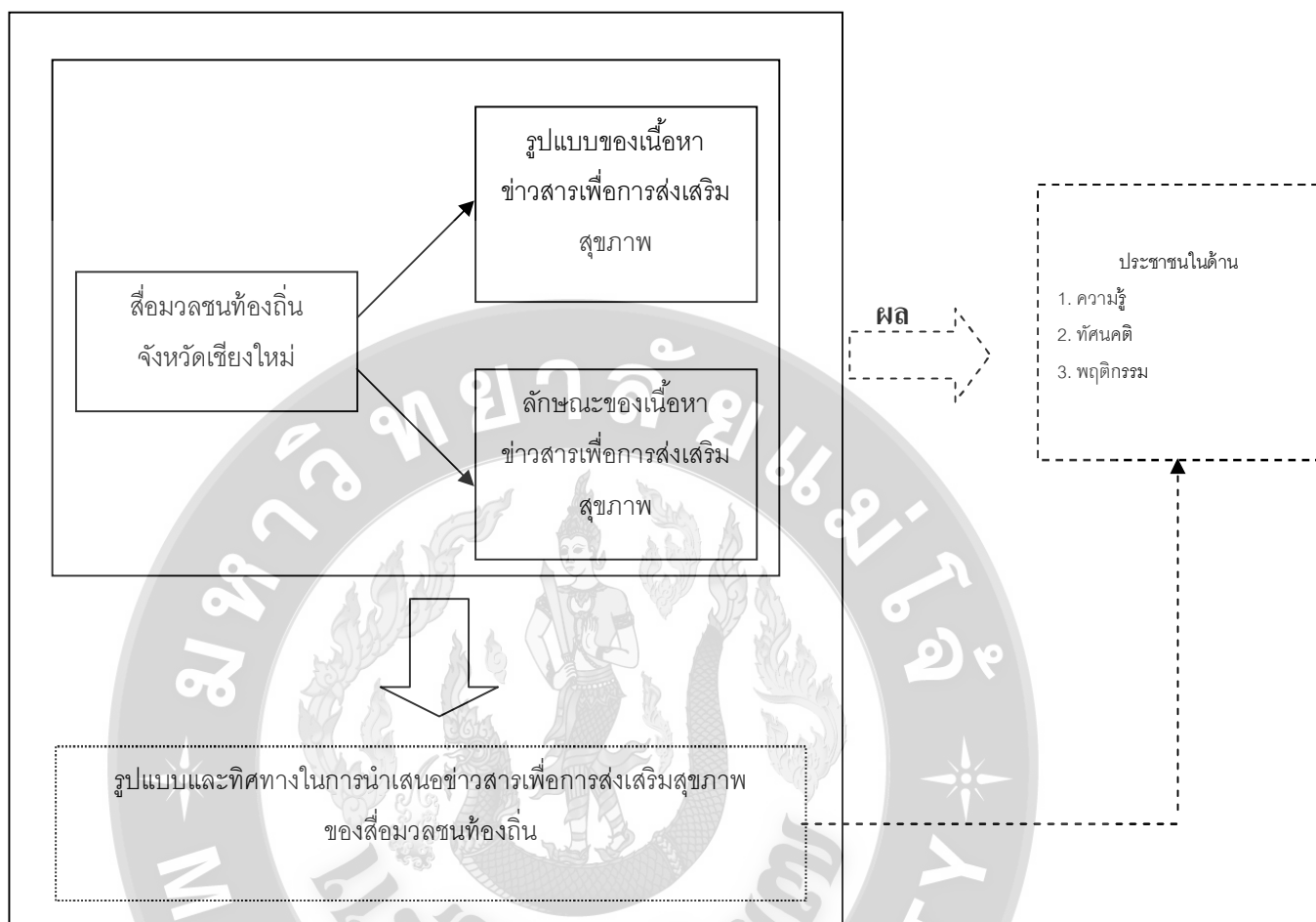
3. อุปสรรคที่มีผลต่อการแสดงบทบาทประชาสังคมของหนังสือพิมพ์ ในส่วนของภาคประชาชนคือขาดความรู้เกี่ยวกับการเข้าถึงสื่อ การข่าวการประชาสัมพันธ์และความไม่ไว้วางใจในบทบาทหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนอุปสรรคของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นคือ วิธีคิด และความเชื่อในการกำหนดวาระข่าวสารการให้ความสำคัญและการใช้แหล่งข่าวรวมถึงมุมมองผลกระทบของข่าวที่ใช้หลักการเดียวกับหนังสือพิมพ์ระดับประเทศ

4. สำหรับวิธีการที่จะทำให้เกิดหนังสือพิมพ์ตามแนวคิดประชาสังคมคือต้องหาคำนิยามของการเป็นหนังสือพิมพ์ตามแนวคิดประชาสังคม (Civic Journalism) ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทยและต้องมีการใช้นโยบายการกระจายอำนาจการปกครองและการคลังสู่ท้องถิ่นอย่างเป็น

รูปธรรมพร้อมกันนี้สถาบันวิชาการหรือสถาบันการศึกษา องค์กรหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคธุรกิจ เอกชน และภาครัฐต้องร่วมกันแสดงความสามารถดีต่อชุมชน โดยการส่งเสริมให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับประชาสังคมให้เร็วและลึกซึ้งและตรงต่อเป้าหมายมากที่สุด

พระมหาประเสริฐ อลิโน (คุ่มทอง)(2549) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทและหน้าที่ของ หนังสือพิมพ์ในการนำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนา :ศึกษาเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และกรุงเทพธุรกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ บทบาทและหน้าที่ในการเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐหนังสือพิมพ์มติชน และหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจและ เพื่อทราบถึงข้อคิดเห็นต่างๆ และแนวทางอันเหมาะสมเกี่ยวกับการเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ ของ หนังสือพิมพ์รายวันทั้ง 3 ฉบับผลจากการศึกษาพบว่า รูปแบบในการเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับ คือรูปแบบข่าว รูปแบบบทความ รูปแบบสารคดีและรูปแบบโฆษณาที่มีการนำเสนอเนื้อหาในทางพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์ทั้งในเชิงสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ ประเภทหรือรูปแบบของข่าวได้มีการนำเสนอในเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาและพระสงฆ์มากที่สุดรองลงมา ได้แก่ รูปแบบของบทความส่วนรูปแบบสารคดีและรูปแบบการโฆษณาที่มีการนำเสนอเรียงไปตามลำดับ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐได้นำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาในรูปแบบข่าวและการโฆษณาในปริมาณมากที่สุด หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาในรูปแบบของบทความและสารคดีเชิงข่าวมากที่สุดส่วนในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจมีการเสนอเนื้อหาน้อยที่สุด อนึ่งการนำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาทั้ง 4 รูปแบบของหนังสือพิมพ์ทั้ง 3 ฉบับนี้มีความถี่ของการนำเสนอเนื้อหาทางพระพุทธศาสนาทั้งในเชิงสร้างสรรค์และไม่สร้างสรรค์ที่มีปริมาณที่ใกล้เคียงกันมาก

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการเก็บรวบรวมและใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ด้วยวิธีการวิจัยเอกสาร (documentary Research)จากหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน โดยมีระเบียบ วิธีการวิจัยดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

1. ข้อมูลปฐมภูมิ ได้จาก หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน
 2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จาก เอกสาร บทความ งานวิจัย หนังสือ ตำรา และอื่น ๆ ที่
- เกี่ยวข้อง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคอีสาน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่มีชื่อ ฉบับว่า เชียงใหม่นิวส์จำนวน 60 ฉบับ และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นของจังหวัดขอนแก่นมีชื่อฉบับ ว่าโคราชรายวัน คนอีสาน จำนวน 60 ฉบับ

เกณฑ์การวิเคราะห์การวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ที่ใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วยการนับจำนวนข้อมูลที่พบโดยแยกตาม

1. ลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพ โดยศึกษาว่าเนื้อหาที่ปรากฏในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับประเด็นใด โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. คือ การออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อานามัย อโรควา และแอลกอฮอล์

2. รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพ ออกออกเป็น 3 ประเภท คือ ข่าว บทความ และโฆษณา

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการบันทึกข้อมูลคือ แบบบันทึกข้อมูลสำหรับการลงรหัส (Coding Sheet) เพื่อทำการวิเคราะห์เนื้อหา โดยกำหนดหน่วยที่ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาคือ เกณฑ์การวิเคราะห์เป็นรายเรื่อง และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การบรรยายเพื่อแสดงจุดเด่นหรือประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองฉบับ

การเก็บรวบรวมและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เริ่มศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ด้วยการทบทวนเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำความเข้าใจและสังเกตข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพที่เกี่ยวข้องในสื่อหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ซึ่งจะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจและสามารถแบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูลในเบื้องต้นได้

2. กำหนดเกณฑ์ในการวิเคราะห์ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นด้วยแบบบันทึกการลงรหัสที่สร้างขึ้นตามเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ได้กำหนดไว้

3. นำข้อมูลที่ได้รับมาวิเคราะห์ร่วมกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ เพื่ออธิบายและเปรียบเทียบถึงรูปแบบและลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเพื่อส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นประเภทหนังสือพิมพ์ในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบสารและลักษณะเนื้อหาข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนครั้งนี้ได้ผลการศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

รูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ

ในการศึกษาเรื่องรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ทำการศึกษาหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดเชียงใหม่ใช้ชื่อฉบับว่า ไทยนิวส์ ในช่วงระหว่างวันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2554 – วันที่ 24 กรกฎาคม พ.ศ. 2554 มีระยะเวลาทั้งสิ้น 2 เดือน ผลการวิจัยพบว่า

หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์เป็นหนังสือพิมพ์รายวันที่น่าเสนอข่าวสารในเขต 17 จังหวัดภาคเหนือ ตั้งอยู่ที่ เลขที่ 56 ถนนสามล้าน ตำบลพระสิงห์ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2513 ออกจำหน่ายทุกวัน มีคุณอุปถัมภ์ดา (ลิ้มจรรยา) สุภาวรรณ เป็นกรรมการผู้จัดการหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์รายวัน ปัจจุบันมียอดพิมพ์จำหน่ายวันละ 50,000 ฉบับ พิมพ์จำหน่ายล่วงหน้า 1 วัน กำหนดออกเวลา 15.00 น. ทุกวันในหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ประกอบด้วยข่าวประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ข่าวการศึกษา	2. ข่าวการเมือง	3. ข่าวกีฬา
4. ข่าวตำรวจ	5. ข่าวต่างประเทศ	6. ข่าวบันเทิง
7. ข่าวพลังงาน	8. ข่าวพาดหัว-ข่าวหน้าหนึ่ง	9. ข่าวศิลปวัฒนธรรม
10. ข่าวสตรี	11. ข่าวสุขภาพ-อนามัย	12. ข่าวสังคม
13. ข่าวเกษตรกรรม	14. ข่าวแรงงาน-วิชาชีพ	15. ข่าวเศรษฐกิจ
16. คอลัมน์นิสต์	17. ไข้ปะ...เรื่องเก่า	18. บทความ IT
19. บทความเจาะสนิม	20. บทบรรณาธิการ	21. บรรณศิลป์

รูปแบบและลักษณะของเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์

จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการนำเสนอข่าวสารด้านอื่น ๆ โดยเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพจะปรากฏอยู่ในหน้าที่ 1 ถึงหน้าที่ 17 หน้าที่ 19 และหน้าที่ 23 ทั้งนี้ข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในหน้าที่ 7 ซึ่งเป็นหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในรูปของบทความ รองลงมาเป็นข่าว และโฆษณา ข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นตามสถานการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น เมื่อพิจารณาในมิติเรื่องของพื้นที่บนหนังสือพิมพ์ พบว่า พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นคอลัมน์ขนาดเล็ก ยกเว้นข่าวที่เป็นเรื่องราวที่สำคัญของชุมชนในขณะนั้นทางหนังสือพิมพ์จะให้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารค่อนข้างมาก โดยการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณาลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพโดยภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารสุขภาพตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. คือ การออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อนามัย โรคภัย และแอลกอฮอล์ โดยหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์จะให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารเรื่องอาหารมากที่สุด รองลงมา คือเรื่องโรคภัย อันดับที่สามคือ เรื่องอนามัย อันดับที่ดีคือเรื่องการออกกำลังกาย อันดับที่ย่ำคือเรื่องอารมณ์ และอันดับสุดท้ายคือเรื่องแอลกอฮอล์ ซึ่งทั้งหกเรื่องนี้ส่วนใหญ่จะถูกนำเสนอในหน้าที่ 7 มากที่สุด รองลงมาคือ หน้าที่ 6 และหน้าที่ 9 ซึ่งการนำเสนอข่าวสารจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างเสริม ป้องกัน รักษา ฟื้นฟูและโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร

หน้าที่ 1

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 1 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคภัยมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องของการออกกำลังกาย อาหาร และอนามัยมีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 1 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวแต่เพียงอย่างเดียว

เผยแพร่นร.ชาย-หญิง
ไม่กินอาหารเช้า
 ผลการสำรวจพฤติกรรมไม่กิน
 อาหารเช้าของเด็กวัยเรียนอายุ 6-11 ปี
 พบว่าไม่กินอาหารเช้า ร้อยละ 30 โดย
 เฉพาะเด็ก **เผยแพร่นักเรียน** **อ่านต่อหน้า 2**

เผยแพร่นักเรียน ต่อจากหน้า 1
 นักเรียนหญิงอายุ 12 - 14 ปี ไม่กินอาหารเช้า ถึงร้อยละ 52 และผู้ปกครองต้องให้ความสนใจ
 สำคัญกับอาหารเช้า เพราะการขาดสารอาหาร
 ในช่วงเช้าจะส่งผลเสียต่อการเรียนและสุขภาพ
 เมื่อวันที่ 7 ก.ค.54 ดร.นายแพทย์
 สมยศ ศิริคัมภ์ อธิบดีกรมอนามัย เปิดเผยที่
 เชียงใหม่ถึงผลการสำรวจพฤติกรรมการกิน
 อาหารเช้าของเด็กวัยเรียน พบว่า เด็กอายุ 6
 - 11 ปี ร้อยละ 30 ไม่กินอาหารเช้า และมี
 แนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเมื่อเด็กมีอายุมากขึ้น โดย
 เฉพาะเด็กมัธยมหญิง จึงอยากให้ผู้ปกครอง
 ให้ความสำคัญกับอาหารเช้าโดยเฉพาะในช่วง
 เปิดเทอมซึ่งเป็นช่วงการเดินทางที่เร่งรีบ
 สำหรับการเตรียมอาหารเช้า อธิบดี
 กรมอนามัย แนะนำว่าบางส่วนอาจเตรียมไว้ตั้งแต่
 ตอนเย็น เมนูอาหารเช้าที่ดีต้องประกอบด้ว
 หลักโภชนาการ มีโปรตีนสูง และเป็นเมนูที่
 เตรียมง่าย ๆ เป็นอาหารจานเดียว เช่น ข้าว
 ต้มเครื่อง ไข่ต้ม ข้าวผัด อาหารสำเร็จรูปประเภท
 ซีเรียลผสมนมรสจืด ขนมปังแฉ่ววิธ สำหรับ
 ข้าวเหนียวหุงโป่งซึ่งเป็นเมนูอาหารเช้าที่หาซื้อได้

ง่าย ก่อนเลือกเป็นเมนูสำหรับเด็กต้องเลือกเป็นเมนูแป้งที่ไม่ติดมัน ไม่
 ไหม้เกรียมจนเกินไป และควรเพิ่มผัก อาทิ แตงกวาหรือกะหล่ำปลี เพื่อ
 ความหลากหลาย

การเพิ่มผักในเมนูอาหารเป็นการฝึกให้เด็กกินผัก ด้วยวิธีใช้
 ผักที่ไม่มีกลิ่นฉุน และรสขม เช่น ผักกาดขาว กะหล่ำปลี ผักบุ้ง แคร
 อท หรือหั่นผักให้เป็นชิ้นเล็กเพื่อเพิ่มสีสันในเมนูอาหาร ที่สำคัญควร
 เตรียมนมรสจืด 1 กล่อง และผลไม้ประมาณ 1 ผล เช่น ส้ม แอปเปิ้ล
 ชมพู เพื่อให้เด็กได้คุณค่าทางโภชนาการที่เหมาะสมและครบถ้วน ที่
 สำคัญรัฐบาลต้องจริงจังในเรื่องนี้ไว้มากเช่นกัน

ภาพที่ 2 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านโภชนาการในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 2

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ.
 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 2 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด และข่าวที่นำเสนอในส่วนใหญ่มักจะเป็นข่าวต่อที่มาจากหน้าที่หนึ่งของหนังสือพิมพ์

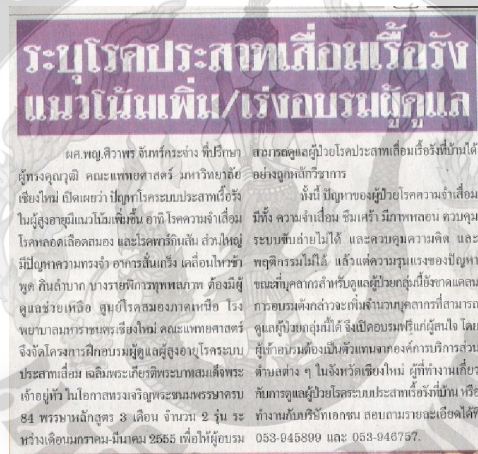

ภาพที่ 3 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านโภชนาการในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

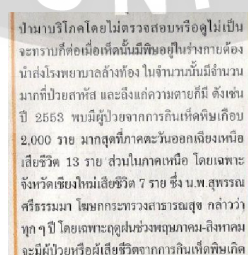
หน้าที่ 3

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคยามากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัย อาหารและอารมณ์ตามลำดับ

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นบทความ กิจกรรมหรือผลการวิจัย และโฆษณาตามลำดับ

ภาพที่ 4 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านโรคยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

ภาพที่ 5 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอาหารในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 4

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคร้ายมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัย อันดับที่สามคือเรื่องของ อาหารและอารมณ์มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 4 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นกิจกรรมหรือผลการวิจัย และบทความตามลำดับ

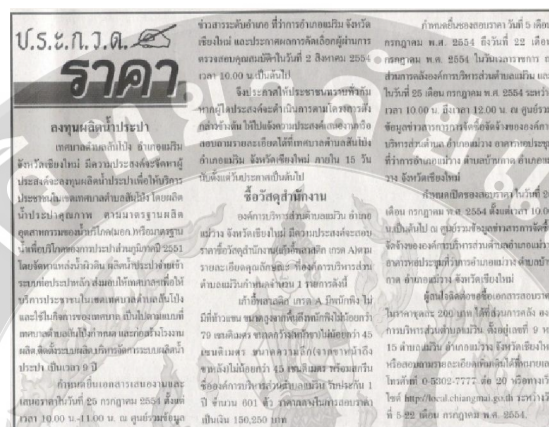

ภาพที่ 6 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรครยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 5

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 5 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัยมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอาหาร อารมณ์และอโรครยามีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน อันดับที่สามคือเรื่อง การออกกำลังกาย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 5 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นข่าว อันดับที่สามคือ กิจกรรมหรือผลการวิจัย และอันดับสุดท้ายคือการโฆษณา

ภาพที่ 7 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอนามัยในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 6

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัย อันดับที่สามคือเรื่องของโรคภัย และอันดับสุดท้ายคือเรื่องของการออกกำลังกาย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 6 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นกิจกรรมหรือผลการวิจัย อันดับที่สามคือบทความ

สวนพฤกษศาสตร์
มินิมารอนอิงถ้ำพระราชทาน

องค์การสวนพฤกษศาสตร์ มีอยู่ ระยะเวลา 12 กิโลเมตร เพื่อสุขภาพ
ด้านการจัดที่ดิน - สวนพฤกษศาสตร์ ระยะเวลา 4 กิโลเมตร ซึ่งเดินทางใช้สำหรับ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ มินิมารอน ครีส์ 3 ซึ่งอัยการพระยาสมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ในวันที่ 12 สิงหาคม
2554 ณ สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่
การจัดงานครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ
เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
และสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
อันเนื่องมาจากการส่งเสริมการปลูกต้นไม้
ปลูกฝังทัศนคติให้เยาวชนและประชาชน
มีความรักและหวงแหนที่จะอนุรักษ์รักษา
พรรณพืชไทย โดยแบ่งประเภทของกิจกรรม
ออกเป็นสองประเภท คือ มินิมารอน

และเดินเพื่อสุขภาพ ระยะทาง 4 กิโลเมตร ซึ่งเดินทางใช้สำหรับ
การแข่งขัน และเดินออกกำลังกาย เป็นเส้นทาง
ภายในสวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ ซึ่งมีทัศนียภาพสวยงาม อากาศบริสุทธิ์
เย็นสบาย และมีความปลอดภัยสูงสำหรับผู้
ที่มาร่วมกิจกรรมและนักวิ่ง จะได้
เพลิดเพลินอีกด้วยกับบรรยากาศ ชวนชม แมกไม้
และสายลมสดชื่นสบาย การจัดการครั้งนี้
ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก สำนักงาน
กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
จึงขอเชิญชวนครอบครัว เยาวชน
และประชาชน เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว
สอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ส่วนเผย
แพร่และประชาสัมพันธ์ โทรศัพท์ 0-5384-
12341 www.sps.go.th

ภาพที่ 8 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 7

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 7 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัยมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องโรคภัย อันดับที่สามคือเรื่องของอาหารและอารมณ์มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน และอันดับสุดท้ายคือเรื่องของการออกกำลังกายและแอลกอฮอล์มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 7 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นข่าว และอันดับที่สามนำเสนอในรูปแบบของกิจกรรมหรือผลการวิจัย

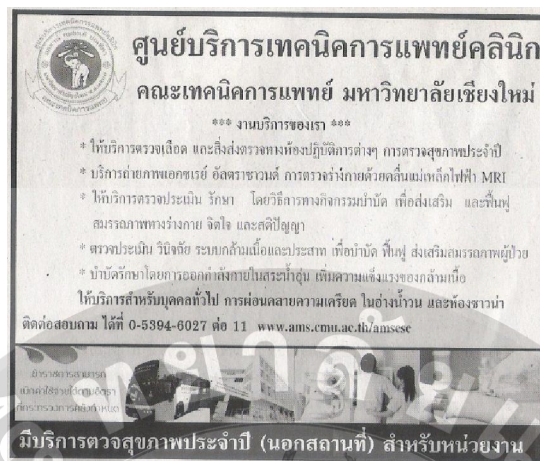

ภาพที่ 9 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรคยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์ หน้าที่ 8

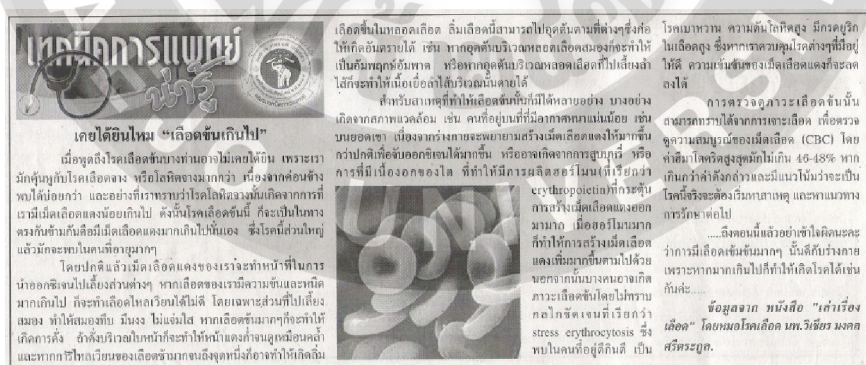
ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพ

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคมามากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัยอันดับที่สามเป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย และอันดับสุดท้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับแอลกอฮอล์

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 8 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นข่าว และ โฆษณา

ภาพที่ 10 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรครยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

ภาพที่ 11 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรครยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 9

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคยามากที่สุด รองลงมาคือเรื่องการออกกำลังกายและอนามัยมีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน อันดับที่สามคือเรื่องของอาหาร

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 9 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว รองลงมาเป็นกิจกรรมหรือผลการวิจัย

เทศบาลตำบลปากทำส่งเสริมผู้สูงอายุ

แกนนำเพื่อการพัฒนาเสริมสร้างสุขภาพ

เทศบาลตำบลปากทำ ส่งเสริมผู้สูงอายุ
แกนนำเพื่อการพัฒนาเสริมสร้างสุขภาพ

เทศบาลตำบลปากทำ ส่งเสริมผู้สูงอายุ โดยจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน...

นางสาววิมลรัตน์ วัฒนศิริ
ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ

เทศบาลตำบลปากทำ จัดโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ...

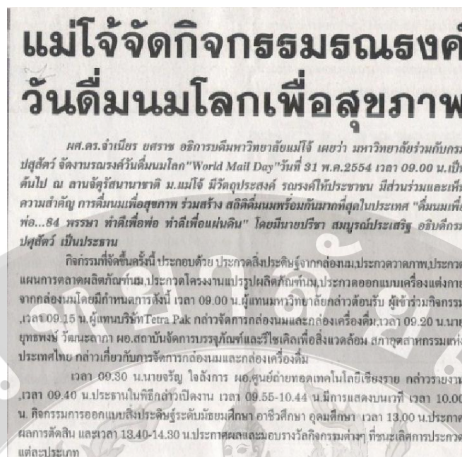
นางสาววิมลรัตน์ วัฒนศิริ ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ...

ภาพที่ 12 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอนามัยในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 10

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัยมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคยาและแอลกอฮอล์มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 10 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว รองลงมาเป็นกิจกรรมหรือผลการวิจัย

ภาพที่ 13 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอาหารในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 11

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคภัยมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัยและเรื่องอารมณ์มีการนำเสนอน้อยที่สุดในระดับที่เท่ากัน รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 11 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว

ภาพที่ 14 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอารมณ์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 12

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องอนามัย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 12 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของของข่าว

ภาพที่ 15 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอาหารในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 13

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องอนามัยมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของการออกกำลังกายและโรคภัยมีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 13 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของโฆษณามากที่สุด รองลงมาเป็นข่าวและกิจกรรมหรือผลการวิจัย

ภาพที่ 16 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 14

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่าไม่มีลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพปรากฏในหน้าที่ 14

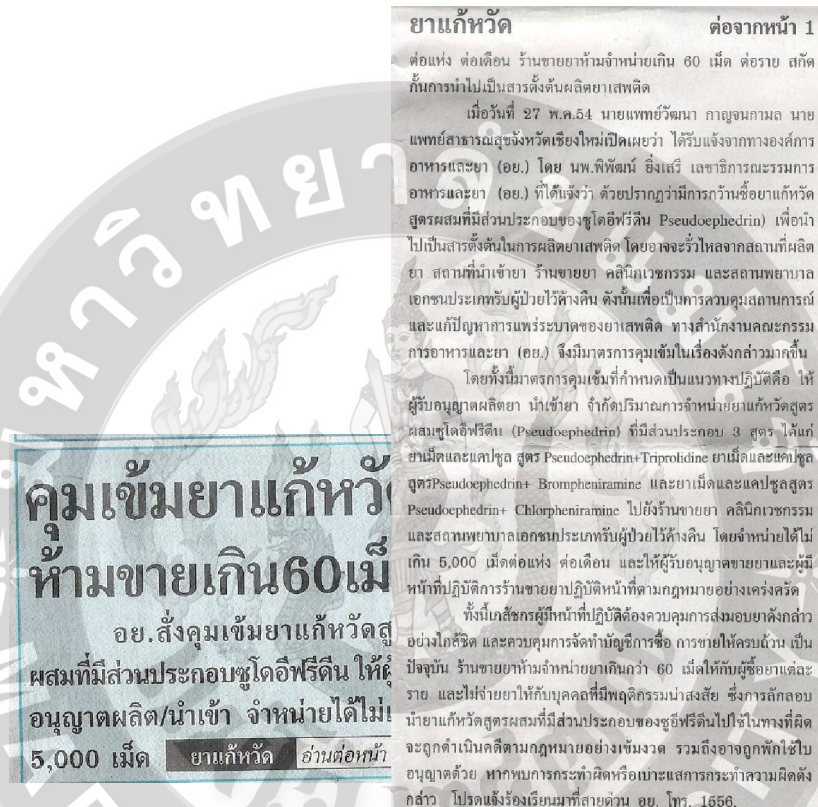

ภาพที่ 17 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 15

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 15 เป็นเรื่องของโรคยามากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของการออกกำลังกายและอาหารมีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 15 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวที่สุด โดยข่าวส่วนใหญ่ที่อยู่ในหน้าที่ 15 นี้จะเป็นข่าวต่อที่มาจากข่าวในหน้าที่หนึ่งของหนังสือพิมพ์ รองลงมาเป็นบทความและกิจกรรมหรือผลการวิจัย

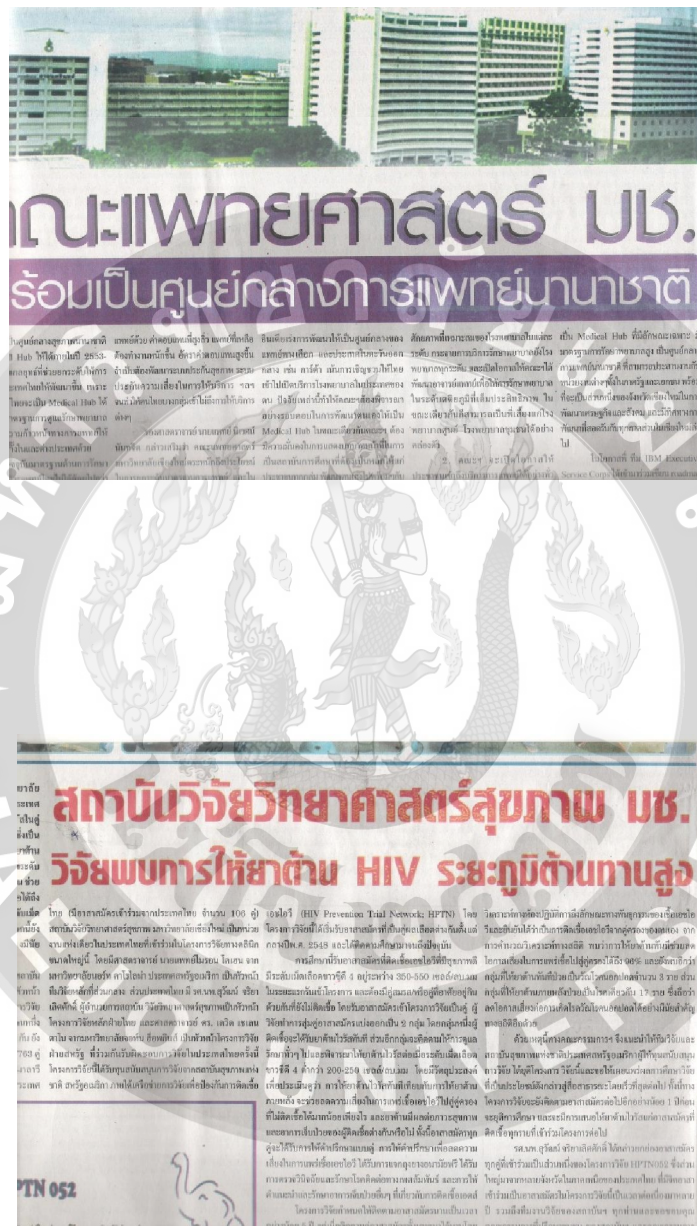

ภาพที่ 18 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านโรคยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

หน้าที่ 16

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 16 เป็นเรื่องอโรคยามากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องอนามัย และอันดับสุดท้ายเป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 16 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว บทความและกิจกรรมหรือผลการวิจัยในระดับที่เท่ากัน

ภาพที่ 19 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอนามัยในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นไทยนิวส์

รูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ ของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคอีสาน

ในการศึกษาเรื่องรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นทำการศึกษากับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจังหวัดขอนแก่นใช้ชื่อฉบับว่าโคราหารายวัน คนอีสาน เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันที่มียอดจำหน่ายสูงสุดในภาคอีสาน ในช่วงระหว่างวันที่ 25 พฤษภาคม 2554 – วันที่ 24 กรกฎาคม 2554 ผลการวิจัยพบว่า

โคราหารายวัน คนอีสาน เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นราย 3 วัน เสนอข่าวทั่วไปในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของบริษัท ยืนหยัดชัดเจน จำกัด มีสุนทร จันทรังสี เป็นเจ้าของละมีนาย รังสิต จันทรังสี บรรณาธิการผู้พิมพ์ผู้โฆษณา ออกวางตลาดทุกวันอังคารและวันศุกร์ในอดีตใช้ชื่อ โคราหารายวัน เป็นหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นที่ก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2517 นำเสนอข่าวการเมือง เศรษฐกิจ สังคม โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายเป็นชาวจังหวัดนครราชสีมาเป็นหลัก และวางแผนจำหน่ายในจังหวัด นครราชสีมา ก่อนที่จะเปลี่ยนเป็นรายสัปดาห์ในเวลาต่อมาในการเลือกตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2550 โคราหารายวันได้รายงานข่าวและขยายตลาดออกมายังจังหวัดต่างๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อุดรธานี, ขอนแก่น, ชัยภูมิ, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, อุบลราชธานี และอำนาจเจริญ ภายใต้ชื่อ “โคราหารายวัน ฉบับเลือกตั้งอีสาน 50” หลังจากนั้น เมื่อมีการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท.) ในจังหวัดต่างๆ จึงปรับชื่อใหม่เป็น “โคราหารายวัน คนอีสาน” เป็นหนังสือพิมพ์ราย 3 วัน นำเสนอข่าวการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม สุขภาพ กีฬา ภาพยนตร์ บันเทิง และท่องเที่ยว โดยเริ่มตั้งแต่ฉบับวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2551 จนถึงปัจจุบัน

โคราหารายวัน คนอีสาน เป็นสมาชิกสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ และ เครือข่าย บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้รับรางวัลชมเชย หนังสือพิมพ์ส่งเสริมจริยธรรมวิชาชีพดีเด่น พ.ศ. 2551 ประเภทหนังสือพิมพ์ราย 3 วัน จากสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ มีจำนวนหน้าทั้งสิ้น 12 หน้า โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำรวจในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2552)

หน้า 1 ปกหน้า (พิมพ์สี่สี)

หน้า 2 ข่าวต่อจากหน้า 1 (พิมพ์ขาวดำ)

หน้า 3 บทความ-ข่าวสังคม (พิมพ์สองสี)

หน้า 4 ข่ายย่อยเศรษฐกิจ-บทความ-จดหมายจากผู้อ่าน (พิมพ์ขาวดำ)

หน้า 5 ปกใน (เช็กชั้นที่ 2) (พิมพ์สี)

หน้า 6 ข่ายต่อจากหน้า 5 - ข่ายย่อย (พิมพ์สองสี)

หน้า 7 ข่ายย่อย-เกร็ดความรู้ (พิมพ์สองสี)

หน้า 8 รายงานพิเศษ/สัมภาษณ์พิเศษ - บทความท่องเที่ยว (พิมพ์สี)

หน้า 9 บทความ-กีฬา-ข่ายย่อย (พิมพ์ขาวดำ)

หน้า 10 ศิลปวัฒนธรรม-ข่ายธุรกิจ (พิมพ์สองสี)

หน้า 11 ข่ายต่อจากหน้า 1 (หรือต่อจากหน้า 2) (พิมพ์ขาวดำ)

หน้า 12 โฆษณา (พิมพ์สี)

รูปแบบและลักษณะของเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของหนังสือพิมพ์โคราชรายวันคนอีสาน

จากการศึกษาพบว่า หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการนำเสนอข่าวสารด้านอื่น ๆ โดยเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพจะปรากฏอยู่ในทุกหน้าตั้งแต่หน้าที่ 1 ถึงหน้าที่ 12 โดยแต่ละหน้าจะมีสัดส่วนของการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพไม่เท่ากัน ทั้งนี้ข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในหน้าที่ 7 รองลงมาคือหน้าที่ 6 และหน้าที่ 8 ซึ่งเป็นหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์

รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในรูปของบทความ รองลงมาเป็นข่าว โฆษณา กิจกรรมและการนำเสนอผลการวิจัยหรือผลจากการศึกษา ข่าวสารส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสุขภาพของคนในชุมชนท้องถิ่นตามสถานการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในขณะนั้น เมื่อพิจารณาในมิติเรื่องของพื้นที่บนหนังสือพิมพ์ พบว่า พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารส่วนใหญ่จะมีลักษณะเป็นคอลัมน์ขนาดเล็ก ยกเว้นข่าวที่เป็นเรื่องราวที่สำคัญของชุมชนในขณะนั้นทางหนังสือพิมพ์จะให้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารค่อนข้างมาก โดยการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และการเชิญชวนให้เข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณาลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพโดยภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารสุขภาพตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. คือ การออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อนามัย อโรคยา และแอลกอฮอล์ โดยหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารเรื่องของอโรคยามากที่สุด รองลงมา คือ

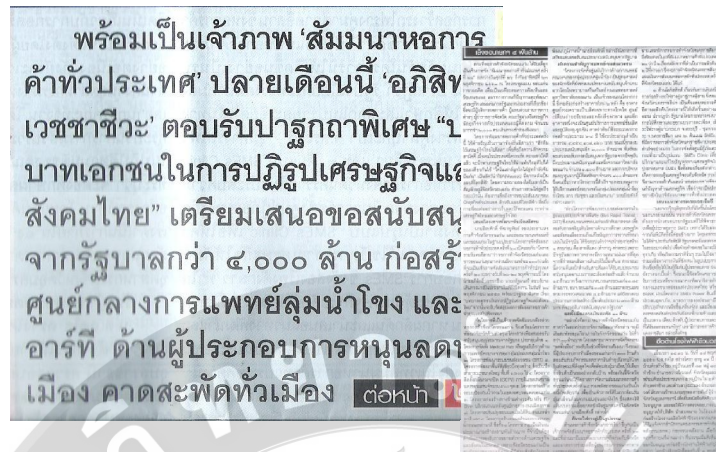
โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 2

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 2 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัยและแอลกอฮอล์มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 2 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด โดยข่าวดังกล่าวจะเป็นข่าวที่ต่อมาจากหน้าที่หนึ่ง รองลงมา มีการนำเสนอในรูปแบบของบทความ

เสียงขอ'มาร์ค' ๔ พันล้าน
ศูนย์แพทย์ลุ่มน้ำโขง
จัดมหกรรม'สดทั้งเมือง'

ภาพที่ 21 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านแอลกอฮอล์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 3

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหาร อนามัยและโรคยา มีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมาเป็นบทความ ตามลำดับ

ภาพที่ 22 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอนามัยในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 4

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 4 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ อารมณ์และโรคยา มีการนำเสนอในระดับที่ต่ำ

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 4 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นบทความตามลำดับ

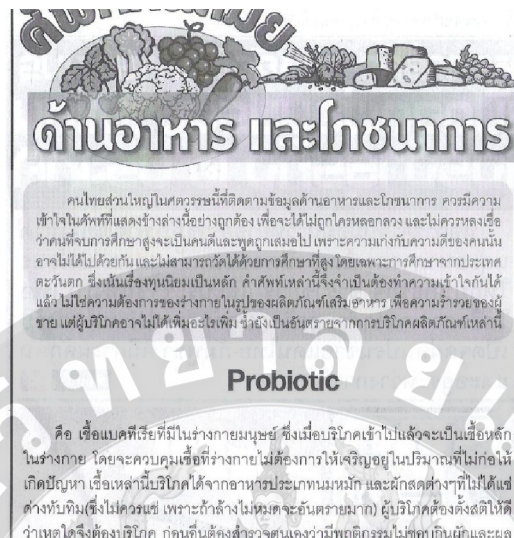
ภาพที่ 24 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอนามัยในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 6

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 6 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องโรคภัย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 6 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นบทความ

ภาพที่ 25 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอาหารในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 7

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 ข้อ พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 7 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอาหารมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องโรคภัย อันดับที่สามคือเรื่องของอนามัย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 7 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของบทความมากที่สุด รองลงมาเป็นข่าว ตามลำดับ

ภาพที่ 26 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรคยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 8

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ.

พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 8 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกกำลังกาย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 8 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว

ภาพที่ 27 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 9

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 9 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการออกกำลังกายมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัย อันดับที่สามคือเรื่องของอาหารและแอลกอฮอล์ในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 9 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด รองลงมานำเสนอในรูปแบบของบทความ

ภาพที่ 28 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
โคราชรายวัน คนอีสาน

หน้าที่ 10

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 10 เป็นเรื่องเกี่ยวกับอนามัย และโรคภัย

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 10 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว

ภาพที่ 29 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านอโรครยาในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชราชวัน คนอีสาน

หน้าที่ 11

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคภัยมากที่สุด รองลงมาคือเรื่องอนามัยและการออกกำลังกายมีการนำเสนอในระดับที่เท่ากัน

รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 11 จะมีลักษณะการนำเสนอในรูปแบบของข่าว และข่าวดังกล่าวจะเป็นข่าที่ต่อมาจากข่าวในหน้าที่หนึ่ง

แชนป์ใช้เลือดออก ป่วย ๓,๐๐๐ ตับ ๓ ราย

สถานการณ์ไข้เลือดออกยังน่าห่วง พบ
ผู้ป่วย ๒,๘๖๓ ราย เสียชีวิต ๓ ราย คาดแพร่
ระบาดมากขึ้น สสจ.สั่งเข้มอสม.ลงพื้นที่ให้
ความรู้ประชาชนแบบเคาะประตูบ้าน รณรงค์
ป้องกันด้วยมาตรการ ๓ ร ๕ ป

ต่อหน้า ๑๑

แชนป์ใช้เลือดออก

มาตรการ ๓ ร ๕ ป

เมื่อวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๕๓ นพ.สม
พงษ์ จรุงจิตตานุสนธิ์ นายแพทย์สาธารณสุข
จังหวัดบุรีรัมย์ เปิดเผยว่า จากการเฝ้าระวังทาง
ระบาดวิทยา สถานการณ์โรคไข้เลือดออกของ
จังหวัดบุรีรัมย์ ตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๓ ถึงขณะนี้ มี
ผู้ป่วยทั้งสิ้น ๒,๘๖๓ ราย เสียชีวิตแล้ว ๓ ราย
ที่ตำบลบ้านกรวด อำเภอพุทไธสง และอำเภอ
เมืองบุรีรัมย์ โดยพบว่ามีกระบาดของโรคไข้
เลือดออก ๒๓ อำเภอ กระจ่ายในพื้นที่ ๑๘๕
ตำบล ๑,๐๙๔ หมู่บ้าน โดยพื้นที่ที่มีอัตราป่วย
สะสมสูงสุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ อำเภอนางรอง
อำเภอละหานทราย อำเภอบ้านกรวด อำเภอนา
โพธิ์ และอำเภอชำนิ โดยมีอัตราการเกิดโรคแบ่ง
ตามกลุ่มอายุ โดยพบผู้ป่วยสูงสุดในกลุ่มเสี่ยง
ได้แก่ กลุ่มอายุ ๑๐-๑๔ ปี พบมากที่สุด รองลง
มาคือ ๕-๙ ปี ๑๕-๒๔ ปี และ ๑-๔ ปี นอกจากนี้
นี้ยังมีแนวโน้มพบอัตราการเกิดโรคในผู้ป่วยที่
อายุมากขึ้น และคาดว่าจะเกิดการแพร่ระบาด
เพิ่มมากขึ้นต่อเนื่อง

นพ.สมพงษ์ กล่าวต่อว่า ในช่วงฤดูฝน สิ่ง
ที่ต้องรณรงค์และร่วมกัน เพื่อป้องกันกำจัดแหล่ง
เพาะพันธุ์ยุงลาย ซึ่งเป็นพาหะของโรคไข้เลือด
ออก โดยใช้หลัก ๓ ร ได้แก่ โรงเรียน หรือบ้าน
เรือนของตนเอง โรงเรียน รวมทั้งศูนย์เด็กเล็ก
ทุกแห่ง และจะต้องมีแผนกำจัดลูกน้ำยุงลายใน
ทุกวันศุกร์ และโรงพยาบาล ต้องไม่มีลูกน้ำหรือ
ยุงลาย เพราะเป็นสถานที่ที่ผู้ป่วยนอนรักษาตัว
และหากจะทำให้สถานที่ปลอดลูกน้ำยุงลาย
ต้องปล่อยปลาหางนกยูง ขณะที่มาตรการ ๕ ป
คือ ปิดฝาโอ่ง หรือภาชนะซึ่งน้ำให้มิดชิดหนา
แน่น, เปลี่ยนน้ำทุก ๗ วัน, ปล่อยปลากินลูกน้ำ
ลงในภาชนะต่างๆ เช่น ปลาหางนกยูง, ปรับปรุง
สิ่งแวดล้อมทั้งในบ้านและนอกบ้าน ประชาชน
ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองและทำให้เป็นนิสัย
ไม่ต้องรออาสาสมัครหมู่บ้าน (อสม.) หรือใคร
มาทำให้ นอกจากนี้ยังต้องป้องกันตนเองไม่ให้
ถูกยุงลายกัด อาทิ การนอนกางมุ้งในเวลากลาง
วัน เปิดพัดลมไถ่ยุง และจุดยากันยุง หรือทายา
กันยุง เพื่อป้องกันไม่ให้ยุงกัด และห่างไกลจาก

ภาพที่ 30 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านแอลกอฮอล์ในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น

โคราชรายวัน คนอีสาน

ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพเมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้เกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. พบว่า ลักษณะของข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 3 เป็นเรื่องอนามัย
รูปแบบการนำเสนอเป็นข่าวสารด้านสุขภาพที่ปรากฏในหน้าที่ 12 จะมีลักษณะของข่าว

ภาพที่ 31 เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพด้านการออกกำลังกายในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น
โคราชรายวัน คนอีสาน

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ
ของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน

การศึกษาเพื่อเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของ
สื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน ผลการศึกษาพบว่า

ในส่วนของลักษณะเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองฉบับ
คือ เชียงใหม่ นิวส์ และ โคราชรายวัน คนอีสาน ให้ความสำคัญกับประเด็นด้านสุขภาพไม่เหมือนกัน
แต่ทั้งหมดจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่ใกล้ชิดและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันของ
คนในชุมชน กล่าวคือ

หนังสือพิมพ์เชียงใหม่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับโรคยามากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของ อนามัย และเรื่องของอาหาร โดยเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ ได้รู้จัก หาวิธีป้องกันและแก้ไขกับประเด็นปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน ในขณะที่หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับอาหารมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของอนามัย และเรื่องของโรคยา โดยลักษณะการเผยแพร่ข่าวสารจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ให้ประชาชนในท้องถิ่นได้รับทราบ ได้รู้จัก หาวิธีป้องกันและแก้ไขกับประเด็นปัญหาด้านสุขภาพได้อย่างถูกต้องสอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์เชียงใหม่

ในส่วนของลักษณะรูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองชื่อฉบับคือเชียงใหม่และโคราชรายวัน คนอีสานจะทำการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนท้องถิ่นในรูปแบบของข่าวเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งการเขียนข่าวนั้นถือได้ว่าเป็นรูปแบบการนำเสนอหลักของการทำหน้าที่เป็นสื่อมวลชนประเภทหนังสือพิมพ์ โดยลักษณะการนำเสนอข่าวจะใช้หลักการเขียนข่าวแบบ 5WH นั่นคือ การบอกข่าวกับประชาชนในท้องถิ่นว่ามีใคร ทำอะไร เมื่อไร ที่ไหน ทำไมถึงต้องทำ และทำอะไร เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข่าวความเคลื่อนไหวด้านการส่งเสริมสนับสนุน ป้องกันและแก้ไขในประเด็นเรื่องสุขภาพของคนในชุมชน

ในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพนั้น เนื้อหาข่าวสารส่วนใหญ่ทำหน้าที่แจ้งข่าวสาร ชักจูงโน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติตาม และให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

แนวโน้มในการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่น

ผลจากการศึกษารูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพของสื่อมวลชนของสื่อมวลชนท้องถิ่นและผลจากการวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่และในจังหวัดขอนแก่น สามารถนำผลที่ได้ไปอธิบายแนวโน้มการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานได้ว่า

1. เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพของท้องถิ่นยังคงถูกนำเสนออยู่ในหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์
2. เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพที่สามารถลงในหน้าที่หนึ่งของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นได้จะต้องมีเนื้อหาที่ส่งผลกระทบต่อคนในชุมชนอย่างยิ่ง หากเป็นเรื่องที่สำคัญรองลงมาหรือต้องใช้

พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารมากขึ้น เนื้อหาดังกล่าวจะถูกนำเสนอในหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะหน้าที่ 6 หน้าที่ 7 หน้าที่ 8 และหน้าที่ 9

3. เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพยังคงถูกนำเสนอในรูปของบทความ เพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการให้ความรู้เพื่อการดูแลสุขภาพในหลายมิติ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการออกกำลังกาย อาหาร อนามัย อารมณ์ อโรคะ และแอลกอฮอล์ โดยข่าวสารด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับอโรคะ อนามัยและอาหารจะถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์มากที่สุด

4. ลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่จะทำหน้าที่หลักสองประการ คือ ทำหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือให้ข่าวสารกับประชาชนในท้องถิ่นและทำหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้หาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้

5. แนวโน้มในการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพในอนาคตจะอยู่ในปริมาณที่สูงมากขึ้น และมีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารที่มากขึ้นอันเนื่องมาจากบริบททางสังคมหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบรูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและในเขตภาคอีสาน เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรูปแบบสารและลักษณะเนื้อหาข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขตภาคเหนือและภาคอีสานและเพื่อศึกษาแนวโน้มในการนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารด้านการส่งเสริมสุขภาพของสื่อมวลชนท้องถิ่นโดยใช้แนวคิดของสื่อมวลชนท้องถิ่นและหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นแนวทางในการอธิบายและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือ คือ หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์และหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคอีสาน คือ หนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสาน โดยมีระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้นเป็นเวลา 2 เดือน ผลจากการวิจัยพบว่า

หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการนำเสนอข่าวสารด้านอื่น ๆ โดยเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในหน้าที่ 7 ซึ่งเป็นหน้าด้านในของหนังสือพิมพ์รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในรูปแบบของบทความ รองลงมาเป็นข่าว และโฆษณา เมื่อพิจารณาลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพโดยภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์ให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารสุขภาพตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. คือ การออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อนามัย โรคภัย และแอลกอฮอล์

โดยหนังสือพิมพ์ไทยนิวส์จะให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารเรื่องของอาหารมากที่สุด รองลงมา คือเรื่องอโรควา อันดับที่สามคือ เรื่องอนามย์ อันดับที่สี่คือเรื่องการออกกำลังกาย อันดับ ที่ห้าคือเรื่องอารมณ์ และอันดับสุดท้ายคือเรื่อง แอลกอฮอล์ และการนำเสนอข่าวสารจะมี วัตถุประสงค์เพื่อการสร้างเสริม ป้องกัน รักษา ฟันฟูและโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร

ในส่วนของหนังสือพิมพ์โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับข่าวสารด้านสุขภาพ อยู่ในระดับน้อยเมื่อเทียบกับการนำเสนอข่าวสารด้านอื่น ๆ โดยเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะปรากฏอยู่ในหน้าที่ 7 รองลงมาคือหน้าที่ 6 และหน้าที่ 8 ซึ่งเป็นหน้าด้านในของ หนังสือพิมพ์รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่ถูกนำเสนอในรูปแบบของบทความ รองลงมาเป็นข่าว โฆษณา กิจกรรมและการนำเสนอผลการวิจัยหรือผลจากการศึกษา โดยการ นำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพส่วนใหญ่จะเน้นการเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ และการเชิญชวนให้เข้า ร่วมกิจกรรม เมื่อพิจารณาถึงลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพโดยภาพรวมพบว่า หนังสือพิมพ์ โคราชรายวัน คนอีสานให้ความสำคัญกับเนื้อหาข่าวสารสุขภาพตามเกณฑ์การวิเคราะห์ 6 อ. คือ การออกกำลังกาย อาหาร อารมณ์ อนามย์ อโรควา และแอลกอฮอล์ โดยหนังสือพิมพ์โคราช รายวัน คนอีสานจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารเรื่องของอโรความากที่สุด รองลงมา คือ เรื่องอนามย์ อันดับที่สามคือ เรื่องอาหาร อันดับที่สี่คือเรื่องการออกกำลังกาย อันดับที่ห้าคือเรื่อง อารมณ์ และอันดับสุดท้ายคือเรื่อง แอลกอฮอล์ และการนำเสนอข่าวสารจะมีวัตถุประสงค์เพื่อการ สร้างเสริม ป้องกัน รักษา ฟันฟูและโน้มน้าวกลุ่มผู้รับสาร

ผลจากการศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบสารและลักษณะเนื้อหาข่าวสารของหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์และโคราชรายวัน คนอีสานพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองชื่อฉบับให้ความสำคัญ กับประเด็นด้านสุขภาพไม่เหมือนกัน แต่เนื้อหาข่าวสารทั้งหมดที่ถูกนำเสนอขึ้นจะเป็นเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับสุขภาพที่ใกล้ชิดและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิตประจำวันของคนในชุมชนในส่วนของ รูปแบบการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองชื่อฉบับจะทำการเผยแพร่ ความรู้สู่ประชาชนท้องถิ่นในรูปแบบของข่าว และในส่วนของการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารด้าน สุขภาพนั้น เนื้อหาข่าวสารส่วนใหญ่ทำหน้าที่แจ้งข่าวสาร ชักจูงโน้มน้าวใจให้เกิดการปฏิบัติตาม และให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเป็นหลัก

สำหรับแนวโน้มนำเสนอรูปแบบและเนื้อหาข่าวสารของสื่อมวลชนท้องถิ่นในเขต ภาคเหนือและภาคอีสานพบว่า เนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพของท้องถิ่นยังคงถูกนำเสนออยู่ในหน้า ด้านในของหนังสือพิมพ์แต่ก็สามารถเผยแพร่ในหน้าที่หนึ่งได้หากเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อ

คนในท้องถิ่นอย่างมา ในส่วนของการนำเสนอ เนื้อหาข่าวสารจะถูกนำเสนอในรูปของบทความ เป็นส่วนใหญ่ และลักษณะของเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นส่วนใหญ่จะทำหน้าที่หลักสองประการ คือ ทำหน้าที่แจ้งให้ทราบหรือให้ข่าวสารกับประชาชนในท้องถิ่นและทำหน้าที่ให้ความรู้กับประชาชนในท้องถิ่นเพื่อให้หาทางป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้นอกจากนี้ แนวนโยบายในการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพในอนาคตจะอยู่ในปริมาณที่สูงมากขึ้นและมีพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารที่มากขึ้นอันเนื่องมาจากบริบททางสังคมหรือสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

อภิปรายผลการวิจัย

ลักษณะการทำงานของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นเป็นการดำเนินงานลักษณะของธุรกิจขนาดเล็กโดยมีกลุ่มผู้อ่านเฉพาะในชุมชนท้องถิ่นของตนเอง กิจกรรมของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นต้องพึ่งพารายได้หลักจากการโฆษณาสินค้า ซึ่งแต่ละฉบับต่างก็มีเจ้าของสินค้าในท้องถิ่นมาลงโฆษณาสินค้าและบริการต่าง ๆ อยู่เป็นจำนวนที่มากกว่าการโฆษณาสินค้าจากส่วนกลาง การดำเนินธุรกิจของหนังสือพิมพ์ส่วนใหญ่ต้องพึ่งพาการโฆษณาสินค้าและบริการเป็นสำคัญเนื่องจากปริมาณการจำหน่ายเมื่อเทียบกับหนังสือพิมพ์ที่มาจากส่วนกลางแล้วถือว่าอยู่ในระดับที่น้อยมาก

นโยบายของหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับ โดยนโยบายส่วนใหญ่จะมีมาจากบรรณาธิการโดยตรง เช่น ลักษณะการจัดหน้าหนึ่งและแนวทางของหนังสือพิมพ์ว่าจะเน้นบทความหรือข่าว เช่น บทความเศรษฐกิจ และบทความด้านสุขภาพ หรือข่าวราชการ ข่าวการเมือง ข่าวอาชญากรรม ข่าวการศึกษา รวมไปถึงการให้ความสำคัญกับเนื้อหาประเภทใดประเภทหนึ่ง เช่น การเปิดหน้าศิลปวัฒนธรรม หน้าการศึกษา รวมไปถึงการรับการโฆษณาส่วนขึ้นอยู่กับบรรณาธิการทั้งสิ้น อาจกล่าวได้ว่า ลักษณะของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นแต่ละฉบับแสดงถึงตัวตนของบรรณาธิการอย่างเห็นได้ชัด

ในส่วนของรูปแบบและการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้ง 2 ชื่อพบว่า มีการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ 1. อโรคา 2. อนามัย 3. อาหาร 4. การออกกำลังกาย 5. อารมณ์ และ 6. แอลกอฮอล์ โดยเนื้อหาดังกล่าวจะถูกนำเสนอใน 4 รูปแบบหลักเรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ รูปแบบของข่าว รองลงมาคือบทความ อันดับที่ 3 คือ ผลการวิจัยหรือกิจกรรม และอันดับสุดท้ายคือการโฆษณา โดยข่าวสารด้านสุขภาพจะถูกนำเสนอในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในปริมาณค่อนข้างน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับเนื้อหาข่าวสาร

ทั้งฉบับ โดยวัตถุประสงค์หลักของการนำเสนอข่าวสาร คือ การแจ้งให้ทราบ การให้ความรู้ และการโน้มน้าวใจเป็นสำคัญ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นรับรู้ ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ

ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นเป็นสื่อประจำท้องถิ่นที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับคนในท้องถิ่นนั้นสามารถช่วยพัฒนาประชาชนและชุมชนท้องถิ่นได้ โดยจะทำหน้าที่เป็นช่องทางในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร เป็นสื่อกลางเชื่อมโยงคนในชุมชน ตลอดจนเป็นเวทีให้คนในชุมชนได้รับทราบข่าวสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็นในหลากหลายด้าน อันจะทำให้เกิดการพัฒนาความรู้และความคิดของประชาชนในชุมชน ซึ่งก็หมายความว่า เนื้อหาที่สื่อมวลชนท้องถิ่นจะต้องนำเสนอควรเป็นเรื่องภายในท้องถิ่น เช่นเดียวกันกับการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพ จะพบว่าหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองฉบับได้มีการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพที่เกี่ยวข้องกับคนในชุมชนของและจังหวัดใกล้เคียงซึ่งก็เป็นพื้นที่ที่สื่อเหล่านั้นสามารถเข้าถึงประชาชนได้ กล่าวคืออยู่ในเขตที่หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นครอบคลุมพื้นที่ในการนำเสนอข่าวสาร แต่ทั้งนี้เรื่องราวที่นำเสนอในหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นนั้นมีใช้แต่มีทิศทางด้านสุขภาพแต่เพียงอย่างเดียว ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารด้านสุขภาพจึงไม่ค่อยสม่ำเสมอ เนื้อหาด้านสุขภาพมักจบในตอนคอลัมน์เดียวโดยขึ้นอยู่กับว่าเรื่องราวที่นำเสนอเกี่ยวข้องหรือมีความน่าสนใจมากน้อยเพียงไรสำหรับคนในชุมชน

นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองฉบับมีลักษณะการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่มุ่งแจ้งให้ประชาชนทราบ ให้ความรู้หรือให้การศึกษา และเพื่อการโน้มน้าวใจเป็นสำคัญ เนื่องจากความรู้ด้านสุขภาพมีหลายแง่มุมและต้องสามารถให้รายละเอียดได้ในระดับหนึ่งดังนั้นข่าวสารที่นำเสนอด้านสุขภาพจึงไม่เป็นคอลัมน์ประจำหากแต่เนื้อหาจะจบในตอนเดียว ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นจึงควรมีการปรับเปลี่ยนนโยบายการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อโอกาสในการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์สู่ประชาชนในชุมชนท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะ

1. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรให้พื้นที่ในการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพเพิ่มมากขึ้นและข่าวสารด้านสุขภาพที่นำเสนอควรเป็นเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชนท้องถิ่นอย่างแท้จริง

2. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นทั้งสองฉบับให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่องของแอลกอฮอล์น้อยเกินไป เนื่องจากสุราและของมีเมาเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สุขภาพเสื่อมโทรม จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนจากส่วนกลางรวมถึงนโยบายของรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับเรื่องของแอลกอฮอล์เป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการนำเสนอข่าวสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องนี้ให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาครั้งต่อไปควรการศึกษาเรื่องของสุขภาพกับสื่อมวลชนท้องถิ่นทุกประเภท และกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้นานมากขึ้นเพื่อจะได้นำผลการวิจัยไปคาดการณ์แนวโน้มของประเด็นข่าวสารด้านสุขภาพได้อย่างแม่นยำนอกจากนี้ควรได้ทำการสัมภาษณ์เจาะลึกกับเจ้าของสื่อมวลชนท้องถิ่นถึงนโยบายในการนำเสนอข่าวสารด้านสุขภาพด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา สุรสนธิ. 2541. ความรู้ทางการสื่อสาร. กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กิติมา สุรสนธิและคณะ. 2540. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น ศึกษาเชิงวิเคราะห์เนื้อหา. โครงการวิจัย: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, สถาบันไทยคดีศึกษา.
- ขนิษฐา สมร่าง. 2532. ความคิดเห็นของกองบรรณาธิการ เนื้อหาข่าวและความต้องการของผู้อ่าน ในการเสนอข่าวสารของหนังสือพิมพ์รายวัน ไทยนิมิต จังหวัดลพบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชลพันธ์อุปกิจ. 2545. บทบาทของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวัน จังหวัดเชียงใหม่ ตามแนวคิดประชาสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ปัญญาลักษณ์และคณะ. 2528. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นพัฒนาประเทศได้อย่างไร. รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่อง พัฒนาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือ. เชียงใหม่: ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

มอง แมคไบรด์. 2528. หลายสำเนียง จากโลกเดียวกัน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.

คนยัชชนก. 2537. หนังสือพิมพ์ท้องถิ่นรายวันจังหวัดเชียงใหม่กับการกำหนดวาระข่าวสาร
การพัฒนาให้แก่ชุมชน. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาวารสารสนเทศ
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประมะ สตะเวทิน. 2546. หลักนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการประชาสัมพันธ์ คณะ
นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประยูทธ ลิทธิพันธ์. 2527.ฐานันดรสี่-ชีวิตนักหนังสือพิมพ์ . พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร:
สมาคมนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย.

พิทยาพัฒน์ธัญญา. 2534. ความคิดเห็นของนักหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นในเขตภาคเหนือตอนล่างต่อ
บทบาทที่หนังสือพิมพ์ควรจะเป็นและที่กำลังเป็นอยู่ในการเสนอข่าวเพื่อการ
พัฒนา. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

พีระ จิร โสภณ. 2536. สิ่งพิมพ์ชุมชน. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย (อัคราณา).

พิศิษฐ์ ชวลาธวัช (บรรณาธิการ). 2526. แนวคิดเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

พระมหาประเสริฐ อลีโน (คัมทอง). 2549. บทบาทและหน้าที่ของหนังสือพิมพ์ในการนำเสนอ
เนื้อหาทางพระพุทธศาสนา : ศึกษาเฉพาะกรณีหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มติชน และกรุงเทพ
ธุรกิจ.

เฟรด เอส ซีเบอร์ท, เรอเดอร์ ฟิเตอร์สัน และวิลเบอร์ แชม. 2551 **ทฤษฎีสื่อสารมวลชน**. พิมพ์ครั้งที่ 2. เกษมศิริสัมพันธ์ (ผู้แปล). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน.

มาลี บุญศิริพันธ์. 2537. **หลักการทำหนังสือพิมพ์เบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: ประกายพริก, 2537.

มาลี บุญศิริพันธ์. 2550. **วารสารศาสตร์เบื้องต้น : ปรัชญาและแนวคิด**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมตตา กฤตวิทย์ พัทนี เขจรธยา และ ถิรนนท์อนวัชศิริวงศ์. 2530. **แนวคิดหลักนิเทศศาสตร์ (Key concepts in communication)**. กรุงเทพมหานคร: คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ยุพา สุภากุล. 2534. **การสื่อสารมวลชน**. เชียงใหม่ : คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2530 **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน.

วีระศักดิ์ สาเลขกานนท์และวิลาสินี พิพิธกุล. 2530. **การบรรณาธิการและการจัดการหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย.

วีระศักดิ์ สาเลขกานนท์. 2530. **คู่มือหนังสือพิมพ์ท้องถิ่น**. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนาการหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย.

สุภา ศิริมานนท์. 2528. **รายงานสรุปผลการสัมมนาเรื่องพัฒนาการของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือ (อัคราณา)**. เชียงใหม่ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สมควร กวียะ. 2531.การสื่อสารมวลชน : บทบาทหน้าที่ต่อชีวิต ความรับผิดชอบ.

กรุงเทพมหานคร : คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. รายงานสถานการณ์สุขภาพคนไทยเนื่องในวันสาธารณสุขแห่งชาติ. 11

ธันวาคม 2551 อ้างอิงจาก <http://www.ryt9.com/s/cabt/486169>.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. 2550. สื่อสารมวลชนเบื้องต้น : สื่อมวลชน วัฒนธรรม และสังคม.

กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

